

การพัฒนาระบบและกลไกบริหารงานวิจัย ของมหาวิทยาลัยเอกชนที่เอื้อต่อการวิจัย เชิงพื้นที่ : มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์นกับ งานวิจัยเพื่อพัฒนาพื้นที่กึ่งเมืองกึ่งชนบท (ตำบลสารภี)

นินุช บุนยฤทธานนท์¹ และสังฆมูเศรษฐ์ เรืองเดชสุวรรณ²

บทคัดย่อ

การพัฒนาระบบและกลไกบริหารงานวิจัยมหาวิทยาลัยเอกชนที่เอื้อต่อการวิจัยเชิงพื้นที่ (กึ่งเมืองกึ่งชนบท) มีจุดเริ่มต้นมาจากการบริการวิชาการของคณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น ในพื้นที่ตำบลสารภี อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ จนเกิดการตระหนักร่วมกันถึงปัญหาเร่งด่วนอันสืบเนื่องจากลักษณะความเป็นชุมชนกึ่งเมืองกึ่งชนบท ที่สุดจึงนำไปสู่การพัฒนาเป็นงานวิจัยเชิงพื้นที่ โดยอาศัยความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น หน่วยงานภาครัฐ และกลุ่มประชาคมในพื้นที่ตำบลสารภี ภายใต้การสนับสนุนของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) เพื่อบูรณาการพันธกิจของแต่ละหน่วยงานในการแก้ไขปัญหาชุมชนร่วมกัน ผลสรุปของการลงพื้นที่อย่างต่อเนื่อง รวมไปถึงการศึกษาริบทพื้นฐานของระบบการจัดการงานวิจัยเชิงพื้นที่ของมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์นโดยกำหนดวัตถุประสงค์ไว้อยู่ 2 ประการคือ 1) เพื่อให้เกิดนวัตกรรมเพื่อชุมชนที่เหมาะสมกับตำบลสารภีใน 3 ด้าน คือ เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม และ 2) เพื่อปรับปรุงระบบและกลไกการวิจัยเพื่อสังคมของมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น พื้นที่ในการวิจัยคือ ชุมชนตำบลสารภีในทั้ง 10 หมู่บ้าน โดยใช้กระบวนการการมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตในด้านต่างๆ ให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาในพื้นที่

ผลการดำเนินงานของโครงการฯ จนถึงปัจจุบันกับการพัฒนาระบบและกลไกมหาวิทยาลัย ในช่วงเวลา 1 ปีกับ 6 เดือนตั้งแต่จุดเริ่มต้นในเดือนตุลาคม 2558 พบว่า มีการเปลี่ยนแปลงในเชิงระบบบริหารงานวิจัยระดับสถาบัน คือ เกิดคณะทำงานเพื่อกำหนดกฎเกณฑ์และการลดขั้นตอนระเบียบทางการเงิน มีการจัดตั้งคณะกรรมการด้านการวิจัยเพื่อภารกิจเฉพาะด้าน มีการพัฒนาศักยภาพนักวิจัยในโครงการอย่างต่อเนื่อง ในส่วนการพัฒนาพื้นที่ตำบลสารภีได้มีการดำเนินงานวิจัยเป็นเวลา 1 ปีเต็มกับการทำงานผ่านโครงการวิจัยชุดย่อยทั้งสิ้น 6 โครงการพบว่า เกิดการศึกษาริบทชุมชนเป็นองค์รวม เกิดกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันระหว่างนักวิจัยและประชาคมในพื้นที่ มีการปรับกระบวนการทำงานพัฒนาชุมชนที่เห็นชัดเจน รวมถึงได้ค้นพบแนวทางการแก้ไขปัญหาผ่านกระบวนการการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนในทุกชุดโครงการที่เกี่ยวข้องกับลักษณะความเป็นชุมชนกึ่งเมืองกึ่งชนบทโดยตรง เช่น การสืบค้นและรวบรวมประวัติศาสตร์ท้องถิ่นเพื่อค้นหาทุนชุมชน การพัฒนากลุ่มอาชีพที่เข้มแข็ง การพัฒนากระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนด้วยเวทีชุมชนที่เน้นการสร้างความร่วมมือมากกว่าการสั่งการ เป็นต้น ทำให้เกิดความเชื่อมโยงการทำงานระหว่างกันมากขึ้น และปัจจุบันโครงการย่อยในทั้ง 6 โครงการ ยังคงอยู่ระหว่างการดำเนินงานตามวัตถุประสงค์โครงการฯ เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในเชิงพื้นที่ที่เป็นรูปธรรมตามเป้าหมายของแต่โครงการฯ ต่อไป

คำสำคัญ : การบริหารงานวิจัย การวิจัยเชิงพื้นที่ ชุมชนกึ่งเมืองกึ่งชนบท

สาขาวิชา บริหารรัฐกิจ

นินุช บุนยฤทธานนท์
ผู้เขียนหลัก
คณะบริหารรัฐกิจ
มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น
อีเมล : ninooch@feu.edu

¹ คณะบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น
² คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น

Development of system and mechanism on research management of private university accommodating to Area-based Collaborative Research (for developing rural-urbanization): The Far Eastern University and The Community Development Research for Sarapee sub-district

Ninooch Boonyarittanon¹ and Satchuset Raungdessuwon²

Field : Public administration

Abstract

Development of system and mechanism on research administration of private university accommodating to Area-based Research (semi-urban and semi-rural area) is beginning from the Academic service work of Public Administration Faculty of The Far Eastern University in Sarapee sub-district, Sarapee district, Chiangmai province. This project came from the realization to the urgent problems of semi-rural and semi-urban community. Eventually, it led to the development of Area-based research through the collaboration among The Far Eastern University, Governmental Organizations and Community of Sarapee sub-district, co-sponsored by The Thailand Research Fund (TRF) to integrate the mission of each department in collective resolving community problems. The result of the continuous area survey and the study of Area-based research management of The Far Eastern University has originated two research objectives which are 1) to create an appropriate innovation for Sarapee sub-district community in three dimensions: economic, social and environmental., and 2) to improve the system and mechanism for socially-engaged research of The Far Eastern University which covered 10 villages of Sarapee sub-district community. The participatory process to improve the quality of life of the targeted population has been undertaken.

Overall operation of the project, regarding the development of the system and mechanism has been for one year and six months since October 2014. It's found that there has been many changes in the institute on research management for example; the working group to define the rules and procedures for financial regulation and the socially-engaged research committee were set up. Also the program for capacity building for the new researcher was provided. For the part of Sarapee sub-district development research for a one-year, six research projects have been undertaken. The results were as follows; the holistic study of the community context, the process of exchange knowledge sharing between researchers and targeted community, the adjustment of community development process, the solutions proposed by the people participation process, which is suitable for the semi-urban, semi-rural community such as the search of cultural capital of the community through the collection of local history, the development of the stable career group and the development of working process based on cooperation rather than dictation. All of these efforts have built the connection of working together. At present, the six sub-projects are on due course to achieve the objectives of each sub-projects.

Keywords : Research management, Area-based collaborative research, Semi-urban and semi-rural community

Ninooch Boonyarittanon
Corresponding Author
Faculty of Public Administration
The Far Eastern University
Email: ninooch@feu.edu

¹ Faculty of Public Administration, The Far Eastern University
² Faculty of Communication Arts, The Far Eastern University

บทนำ

ปัจจุบันจะเห็นได้ว่าพันธกิจด้านการศึกษาในสถาบัน การอุดมศึกษาไม่ว่าจะเป็นรัฐหรือเอกชนทั้งไม่ว่าจะเป็น ขนาดใหญ่หรือขนาดเล็ก ต่างมีแรงผลักดันอันมหาศาลมา จากมาตรฐานการอุดมศึกษาและเงื่อนไขการประกันคุณภาพ ซึ่งมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ทำให้ทุกสถาบันจะต้องสร้างผล งานวิจัยและนำการศึกษาและการวิจัยสนองตอบต่อการแก้ไข ปัญหาสังคมอย่างเป็นรูปธรรม การก่อตัวลักษณะการทำงาน วิจัยเชิงพื้นที่ของมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น ตั้งต้นมาจากการดำเนินการกิจบริการวิชาการในชุมชนของคณะบริหารรัฐ กิจที่ทำงานบริการวิชาการและงานวิจัยชุมชนในเขตเทศบาล ตำบลสารภี สืบเนื่องต่อมานับตั้งแต่ปีพ.ศ. 2556 เป็นต้นมา ผลดำเนินการการพัฒนาความร่วมมือระหว่างกัน ก่อให้เกิดการ ทำงานร่วมกันระหว่างสองหน่วยงานอย่างเป็นรูปธรรมและเกิด กิจกรรมเชิงวิชาการที่เป็นประโยชน์ต่อการบริหารและพัฒนา ท้องถิ่น การศึกษา ตลอดจนการพัฒนาาร่วมกันในหลาย ด้านและหลากหลายรูปแบบผ่านทางบุคคล 3 กลุ่ม ได้แก่ อาจารย์ นักศึกษา และชุมชน ซึ่งจากการดำเนินการร่วมกัน ระหว่างคณะบริหารรัฐกิจและเทศบาลตำบลสารภีทั้งหมดที่ ผ่านมา ทำให้เกิดการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนงานและ กิจกรรมต่างๆ เพื่อแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในชุมชนอย่าง ต่อเนื่อง

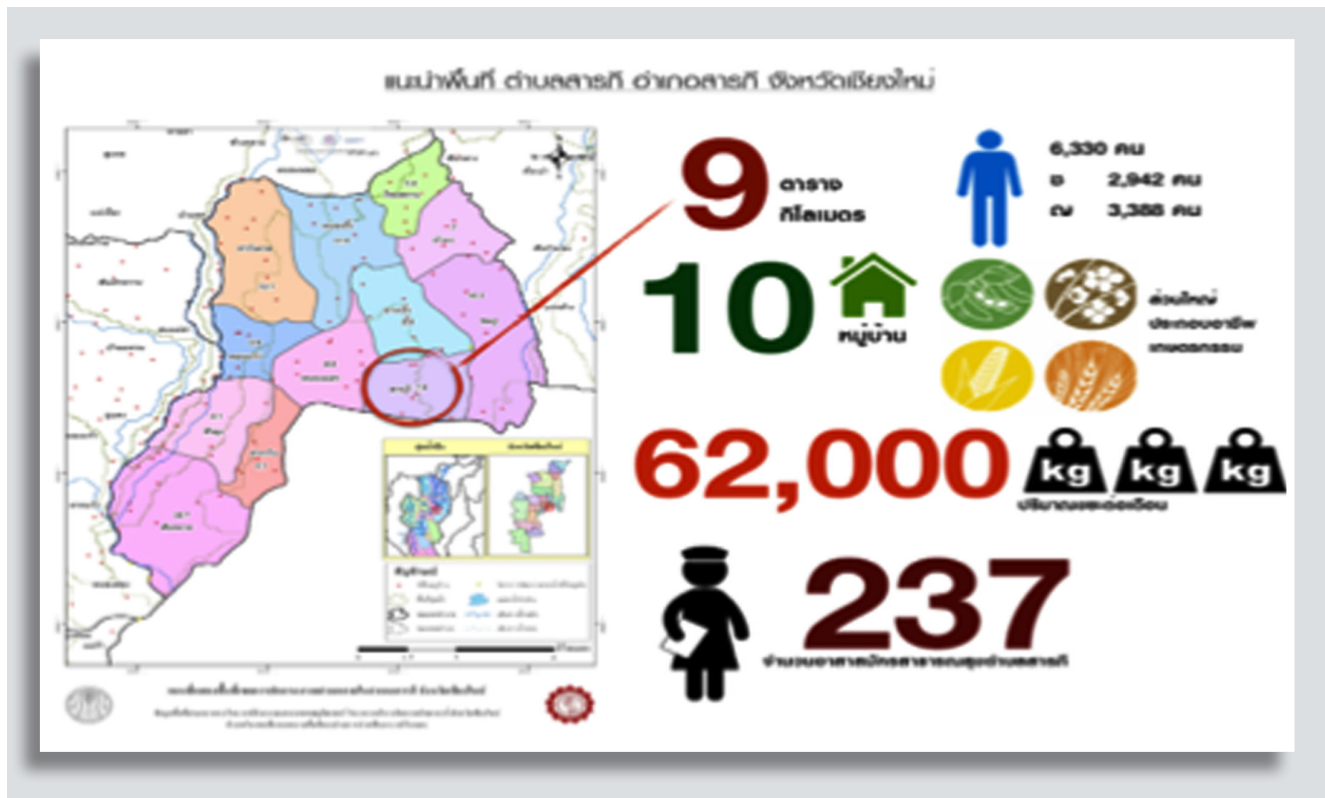
ทว่าจุดเริ่มต้นของการเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ของ มหาวิทยาลัยเกิดขึ้นจากการที่มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์นได้ รับการคัดเลือกให้เป็นหนึ่งในเก้าสถาบันที่ได้รับการอนุมัติ ทุนโครงการวิจัยจากทุนมุ่งเป้าวิจัยปีพ.ศ. 2557 ภายใต้ชื่อ โครงการ “การเสริมสร้างคุณภาพชีวิตด้วยนวัตกรรมเพื่อ ชุมชนสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืนของพื้นที่กิ่งเมืองกิ่งชนบท: กรณีศึกษาตำบลสารภี อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่” ภายใต้แผนงานการวิจัยมุ่งเป้าเพื่อตอบสนองความต้องการในการ พัฒนาประเทศ: กลุ่มเรื่องนวัตกรรมเพื่อสังคมและชุมชน เพื่อ ขับเคลื่อนการพัฒนาจังหวัดไปสู่การสร้างทิศทางการพัฒนา ที่ยั่งยืนในรอบปีพ.ศ. 2557 ของสำนักงานกองทุนสนับสนุน การวิจัย (สกว.) การได้รับโอกาสในครั้งนี้ นับเป็นจุดเปลี่ยน ที่สำคัญอย่างยิ่งสำหรับมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น ซึ่งเป็น มหาวิทยาลัยเอกชนในการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาระบบ การบริหารจัดการภายใน ด้วยว่าเป้าประสงค์ที่สำคัญของ ทุนพัฒนาในครั้งนี้ ไม่ได้มุ่งหวังแค่การพัฒนาพื้นที่/ท้องถิ่น หรือชุมชนเท่านั้น แต่เป็นความต้องการเปลี่ยนแปลงภายใน (สถาบันการศึกษา) เพื่อนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงภายนอก (ชุมชนท้องถิ่น) โดยมุ่งเน้นไปที่การเปลี่ยนแปลงในสองมิติ นั้นคือ

- 1) การแก้ไขปัญหาและการพัฒนาพื้นที่ชุมชนท้องถิ่น
- 2) การเปลี่ยนแปลงหรือพัฒนาระบบและกลไกการ วิจัยของมหาวิทยาลัยในพื้นที่ให้เกิดพัฒนาระบบบริหารจัดการ งานวิจัยทั้งต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ ไปพร้อมๆ กับพื้นที่ และชุมชนท้องถิ่น ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดการพัฒนารูปแบบการ พัฒนาประสิทธิภาพของการใช้งบประมาณด้านการวิจัยใน ลักษณะความร่วมมือ

ด้วยเหตุดังกล่าว จึงนำมาซึ่งการพัฒนาระบบและ กลไกงานวิจัย (เชิงพื้นที่) ที่มีลักษณะเฉพาะตัวเกิดขึ้น โดย เฉพาะอย่างยิ่งสำหรับมหาวิทยาลัยเอกชนขนาดกลางที่มี บริบทและรูปแบบการบริหารจัดการที่เน้นภารกิจด้านการ จัดการเรียนการสอนและการผลิตบัณฑิต ซึ่งแตกต่างไปจาก มหาวิทยาลัยภาครัฐหรือมหาวิทยาลัยในกำกับโดยทั่วไปที่มุ่ง เน้นภารกิจงานวิจัยเป็นสำคัญ เพื่อให้ได้มาซึ่งสถานะที่เอื้อต่อ การสร้างผลงานวิจัยที่มีคุณภาพและสามารถแก้ไขปัญหาใน พื้นที่ได้จริงของมหาวิทยาลัยเอกชน

สถานการณ์เดิมของชุมชนก่อนมีโครงการวิจัย

ตำบลสารภี เป็นพื้นที่กิ่งเมืองกิ่งชนบท เดิมแบ่ง การปกครองออกเป็นสองเขตตามผู้ปกครองสมัยโบราณ คือ ผังสารภีที่ปกครองโดยขุนสารภีภิรมย์ (ทางทิศตะวันออก) และผังปากกอกที่ปกครองโดยขุนกองกิจประมวล (ทางทิศ ตะวันตก) มีถนนเชียงใหม่-ลำพูนซึ่งเป็นถนนต้นยางนาเก่า แก่กั้นกลางระหว่างสองฝั่ง ต่อมาได้มีการรวมกันเป็นเขตการ ปกครองระดับตำบลเรียกว่า “ตำบลสารภี” มีหมู่บ้านทั้งหมด 10 หมู่บ้าน ตำบลสารภีเป็นหนึ่งในตำบลในเขตปริมณฑลของนคร เมืองเชียงใหม่ที่มีความเจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว มีการพัฒนา ทุกๆ ด้าน ปัจจุบันมีสภาพเป็นตำบลขนาดกลางที่มีทั้งสถาน ประกอบการและเป็นเขตที่อยู่อาศัยของประชาชน ในแง่ของ สถานประกอบการ ตำบลสารภีมีสถานประกอบการประเภท อุตสาหกรรมขนาดเล็กของจังหวัดที่ได้รับอานิสงส์มาจากนิคม อุตสาหกรรมภาคเหนือลำพูน นอกจากนั้น ตำบลสารภียังมีจุด เด่นที่เป็นเอกลักษณ์ที่สำคัญของพื้นที่ คือ การมีถนนสายต้น ยางซึ่งมีอายุมากกว่าร้อยปีเรียงรายตลอดสองข้างทาง โดยมีความยาวเริ่มตั้งแต่เขตอำเภอเมืองเชียงใหม่ไปจรดเขตอำเภอ เมืองลำพูนยาวกว่า 26 กิโลเมตร และจุดศูนย์กลางของถนน สายต้นยางตั้งอยู่บริเวณวัดช้างเค็นในตำบลสารภี ปัจจุบัน ตำบลสารภีถือได้ว่าการพัฒนาจนมีความเปลี่ยนแปลงสภาพ ความเจริญเป็นเขตชุมชนเมืองที่เชื่อมต่อกับนครเชียงใหม่ มีประชากรหนาแน่น และเป็นที่ยอมรับความเจริญของนคร เชียงใหม่เพื่อขยายไปยังเมืองลำพูน

เนื่องจากตำบลสารภีเป็นพื้นที่ทางประวัติศาสตร์ และเป็นชุมชนเก่าแก่ดั้งเดิมที่มีรากเหง้าวัฒนธรรมสั่งสมมาช้านาน ขณะเดียวกันก็เป็นพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบจากการขยายตัวของเมือง จนเกิดการเปลี่ยนแปลงในพื้นที่หลายอย่าง ไม่ว่าจะเป็นการเปลี่ยนจากถนนวัฒนธรรมไปสู่ถนนการค้าเชื่อมโยงระหว่างเชียงใหม่-ลำพูน การตัดผ่านของเส้นทางคมนาคมทั้งทางหลวงและทางรถไฟ ฯลฯ ปัญหาปริมาณขยะจากการเป็นสังคมเมือง ปัญหามลพิษจากโรงงานอุตสาหกรรมและการเผาขยะ ความเป็นสังคมเมืองที่เปลี่ยนแปลงไป ทำให้ผู้คนในพื้นที่มีความเป็นอยู่แบบปัจเจกชนสูง ขาดการมีส่วนร่วมและความร่วมมือ มีการแข่งขันทางเศรษฐกิจ เกิดกลุ่มอาชีพแต่กลับมีแนวทางการดำเนินงานแบบไม่เป็นระบบ เมื่อวิถีชีวิตดั้งเดิมถูกทำลายจากกระแสสังคม องค์ความรู้ในตัวของสูงอายุประชาชนชาวบ้านถูกหลงลืม ปัญหาสิ่งแวดล้อม ปัญหาเศรษฐกิจชุมชน และปัญหาสังคมที่รุนแรง ไม่ว่าจะเป็นการเคลื่อนย้ายของประชากร แรงงานที่เข้าไปทำงานในเมือง การจัดการขยะที่ไม่ถูกวิธีทำให้เกิดปัญหาด้านสุขภาวะที่ตามมา ชุมชนมีปัญหาหนี้สินภาคครัวเรือนสูงและมีความเหลื่อมล้ำทางรายได้มาก ขาดการสนับสนุนและการมีส่วนร่วมในการพัฒนากลุ่มอาชีพ และขาดกระบวนการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนในตำบล ที่สุดปัญหาการพัฒนาถูกขับเคลื่อนและดำเนินการผ่านองค์กรภาครัฐ แม้จะมีความพยายามดำเนินการด้วยกระบวนการการมีส่วนร่วม แต่ผลที่ได้ก็ยังเป็นลักษณะการป้อนและขึ้นจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ถิ่น และผู้นำชุมชนเฉพาะคนที่มีศักยภาพ การมีส่วนร่วมเกิดขึ้นเฉพาะกับบางคนบางกลุ่ม ความร่วมมือในการพัฒนาจึงขาดการวิเคราะห์สภาพปัญหาแบบองค์รวมและขาดการบูรณาการความร่วมมือในการแสวงหาแนวทางแก้ไขปัญหาชุมชนระหว่างคนในชุมชนที่ชัดเจน

สภาพการณ์ของมหาวิทยาลัยเดิมก่อนการเปลี่ยนแปลง

ตลอดระยะเวลา 14 ปีนับจากการก่อตั้งมหาวิทยาลัย ในภารกิจงานด้านการวิจัยและการบริการวิชาการ มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์นได้มีการวางแผนยุทธศาสตร์ด้านการวิจัยและการบริการวิชาการไว้เป็นแผนระยะยาว 5 ปี ฉบับปีพ.ศ. 2557-2561 โดยให้สำนักวิจัยเป็นผู้รับผิดชอบและขับเคลื่อนผ่านแผนยุทธศาสตร์มหาวิทยาลัยมาสู่หน่วยงานระดับคณะ ซึ่งในด้าน การวิจัยเพื่อรับใช้สังคม มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์นมีจุดเน้นที่ชัดเจนในการส่งเสริมการเป็นผู้ประกอบการ สำหรับการวางแผนระบบงานวิจัยของสถาบันให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษา ซึ่งที่ผ่านมาได้มีการกำหนดกฎระเบียบหรือกติกาต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง กับพันธกิจด้านการวิจัย โดยใช้วิธีการจัดทำร่าง เพื่อศึกษาเปรียบเทียบและพิจารณาจากเกณฑ์มาตรฐานสากลร่วมกับวิเคราะห์ให้เข้ากับบริบทของมหาวิทยาลัยเป็นสำคัญ นอกจากนั้น ยังมาจากวิสัยทัศน์ของผู้บริหารระดับสูงของมหาวิทยาลัยที่ดำรงตำแหน่งในขณะนั้น ซึ่งระยะเวลาในรอบสิบปีก่อนหน้านั้น จะพบว่างานวิจัยในสถาบันจะเน้นหนักไปที่งานวิจัยขั้นเรียน เพื่อพัฒนาคุณภาพ

การเรียนการสอน เป็นต้น ส่วนการขับเคลื่อนภารกิจด้านงานวิจัยของสถาบันในปัจจุบันมีสำนักวิจัยเป็นผู้รับผิดชอบในการนำนโยบายไปปฏิบัติ แต่การขับเคลื่อนและดำเนินการงานวิจัยของสถาบันจะเป็นภารกิจของแต่ละคณะ ขณะที่งานบริการวิชาการจะเป็นงานที่ดำเนินการผ่านระดับคณะวิชาโดยตรง ซึ่งมีการวางแผนยุทธศาสตร์จากสถาบันและถ่ายทอดไปสู่ระดับคณะ เพื่อวางแผนระดับปฏิบัติการให้มีความสอดคล้องกับแผนกลยุทธ์

อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาถึงระบบและกลไกงานวิจัยของสถาบันที่ดำเนินการอยู่พบว่า ยังมีปัญหาในหลายประเด็นสำหรับจุดด้อยที่กล่าวถึง ได้แก่ การแก้ไขปัญหาจุดผ่านหรือจุดประสานงานของงานวิจัยของสถาบันให้มีการติดต่อสื่อสารระหว่างหน่วยงานด้านการวิจัยกับคณะ และนักวิจัยในสถาบันให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ซึ่ง ณ ปัจจุบันพบว่า หน่วยงานสำนักวิจัยเองมีการทำงานวิจัยในหลายเรื่องและมีการติดต่อกับแหล่งทุนภายนอก แต่ไม่ได้มีการเผยแพร่และกระจายข่าวสารให้หน่วยงานอื่นๆ หรือนักวิจัยในสถาบันรับทราบกระบวนการและผลงาน ทำให้สถาบันไม่ได้รับผลกระทบทางบวกจากการผลิตผลงานวิจัยของสำนักวิจัย เพราะองค์ความรู้ต่างๆ และกระบวนการดำเนินงานที่ไม่ได้ถูกถ่ายทอดสู่ระดับคณะ

“กระบวนการและเงื่อนไขในการตอบแทนนักวิจัยในแต่ละครั้งยังไม่มีประสิทธิภาพชัดเจน”

นักวิจัยจากคณะบริหารธุรกิจ ธันวาคม 2557

“ขั้นตอนสัญญาวิทยารับทุนเน้นการจัดการแบบไม่เป็นทางการ มีการแจ้งเงื่อนไขและกระบวนการไว้ แต่การดำเนินการจริงเป็นไปตามความสะดวกและความสามารถในการจัดการของเจ้าหน้าที่ไม่ได้มีแบบแผนการดำเนินการที่ชัดเจน”

นักวิจัยจากคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ธันวาคม 2557

นอกจากนี้ การที่สำนักวิจัยผลิตผลงานวิจัยเองนั้นก็สร้างผลกระทบทางลบต่อการพัฒนาการวิจัยของสถาบัน เนื่องจากสำนักวิจัยควรเป็นหน่วยงานที่ทำงานประสานและสนับสนุนให้เกิดการพัฒนางานวิจัย (ต้องเป็นทั้ง HR และธุรการให้กับนักวิจัยได้) ซึ่งจำเป็นต้องทำการผลักดันและสนใจให้เกิดการพัฒนางานวิจัย แทนที่จะมุ่งเน้นแต่งานวิจัยของตนเอง ขณะที่ในความเป็นจริง การผลักดันงานวิจัยเป็นแค่การแจ้งเพื่อทราบ การติดต่อประกาศ แต่ไม่มีการผลักดันหรือแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกันที่จะพัฒนานักวิจัยอย่างเป็นรูปธรรม ให้เกิดเป็นวัฒนธรรมการวิจัยขององค์กร ทำให้ไม่เกิดการสร้างนักวิจัยหน้าใหม่ขึ้นในสถาบัน นอกจากนี้ นักวิจัยในสถาบันยังขาดความเข้าใจในวิธีการขอทุนวิจัยจากแหล่งทุนภายนอกและการขาดระบบพี่เลี้ยงหรือผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความชำนาญคอยให้คำปรึกษา

“การติดตามความก้าวหน้าของงานวิจัยขาดประสิทธิภาพ ด้วยแบบรายงานความก้าวหน้าไม่มีการตรวจสอบ รวมถึงแบบรายงานไม่ได้กำหนดรายละเอียดที่แสดงถึงการติดตามผลลัพธ์งานวิจัย รวมถึงเป็นการติดตามด้วยวาจา ไม่มีการติดตามที่เข้มงวด จึงเป็นช่องโหว่ที่ทำให้ไม่สามารถติดตามงานวิจัยจากนักวิจัยได้ตามสภาพความเป็นจริง”

นักวิจัยจากคณะนิเทศศาสตร์ ธันวาคม 2557

“ควรมีผู้ทรงคุณวุฒิที่เชี่ยวชาญตรงตามสาขาที่เสนอหัวข้อ เพื่อได้ข้อเสนอแนะ คำแนะนำในการปรับปรุงที่ถูกต้องมีประสิทธิภาพ”

นักวิจัยจากคณะบริหารธุรกิจ ธันวาคม 2557

อย่างไรก็ตาม จากการดำเนินงานในด้านการวิจัยของมหาวิทยาลัยที่ผ่านมา โดยเฉพาะในด้านการจัดการวิจัยเพื่อชุมชนพบว่า มหาวิทยาลัยยังขาดความชัดเจนในเรื่องระบบและกลไกในการขับเคลื่อน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการขาดหน่วยจัดการงานวิจัย และความไม่ชัดเจนในเรื่องกฎกติกา ข้อบังคับต่างๆ ทั้งในส่วนของการดำเนินงานวิจัยในเชิงพื้นที่ การสร้างและพัฒนานักวิจัยรุ่นใหม่ ตลอดจนการสร้างแรงจูงใจและการกำหนดโครงสร้างผลตอบแทนนักวิจัย

“ควรกำหนดเกณฑ์ที่ชัดเจนที่เอื้ออำนวยต่อการทำงานในพื้นที่ เพื่อให้ให้นักวิจัยสามารถจัดการกับภารกิจที่มีได้อย่างครบถ้วน”

นักวิจัยจากคณะบริหารรัฐกิจ ธันวาคม 2557

“ควรเน้นการสร้างพัฒนาศักยภาพนักวิจัยให้มากขึ้น เพื่อให้นักวิจัยมีความสามารถในการพัฒนาโจทย์และได้เทคนิคการทำงานวิจัยที่มากกว่าแค่การฝึกอบรมแบบบรรยาย”

นักวิจัยจากคณะศิลปศาสตร์ ธันวาคม 2557

ดังนั้นในส่วนของการสร้างและระบบการสนับสนุนจึงเกิดโจทย์การวิจัยว่า *“ระบบและกลไกที่เหมาะสมกับการวิจัยเพื่อสังคมของมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์นเป็นอย่างไร”* เพื่อใช้เป็นรูปแบบในการพัฒนางานวิจัยเพื่อสังคมสำหรับกลุ่มมหาวิทยาลัยเอกชนขนาดเล็กที่มีการเปิดดำเนินงานมาในระยะเวลาไม่นานได้ต่อไป

มูลเหตุแห่งการเลือกพื้นที่วิจัย

การเลือกพื้นที่วิจัยเป็นตำบลสารภี เป็นผลสืบเนื่องมาจากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่าง มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น โดยคณะบริหารรัฐกิจและเทศบาลตำบลสารภี ภายใต้โครงการ “การส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและชุมชน” เมื่อวันที่ 5 มีนาคม

2557 ซึ่งเป็นการอบรมให้ความรู้โดยมีเป้าหมายเพื่อให้ความรู้ทางวิชาการที่เป็นประโยชน์แก่เจ้าหน้าที่และกลุ่มผู้นำชุมชนในเขตเทศบาลตำบลสารภี จากการดำเนินการโครงการฯ นำมาซึ่งการลงนามบันทึกความร่วมมือทางวิชาการระหว่างเทศบาลตำบลสารภี และมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น โดยคณะบริหารรัฐกิจอย่างเป็นทางการ เมื่อวันที่ 12 มีนาคม 2557 ซึ่งในวันดังกล่าวมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) การให้บริการเผยแพร่ความรู้แก่บุคลากรเทศบาลตำบลสารภี และสาธารณชนที่เกี่ยวข้องในรูปแบบต่างๆ 2) การสนับสนุนการวิจัยซึ่งกันและกันของทั้งสองหน่วยงาน 3) การจัดกิจกรรมเชิงวิชาการที่เป็นประโยชน์ต่อการบริหารและพัฒนาท้องถิ่น

ทั้งนี้ จากผลดำเนินการการพัฒนาความร่วมมือระหว่างกัน ก่อให้เกิดการทำงานร่วมกันระหว่างสองหน่วยงานคือ เทศบาลตำบลสารภี และมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น โดยคณะบริหารรัฐกิจในการบริการงานวิชาการและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกันในพื้นที่เทศบาลตำบลสารภี ในหลากหลายรูปแบบผ่านทางบุคคล 3 กลุ่ม ได้แก่ อาจารย์ นักศึกษา

และชุมชน นับตั้งแต่ต้นปีพ.ศ. 2557 เป็นต้นมา ก็ได้มีกิจกรรมด้านวิชาการและการพัฒนาชุมชนที่หลากหลายอย่างต่อเนื่องตลอดปี ทั้งการบริการวิชาการให้เทศบาลฯ การบรรยายพิเศษและให้ความรู้ด้านการปกครองส่วนท้องถิ่นของเทศบาลฯ กับนักศึกษาเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมในการทำงานสายท้องถิ่น โดยปลัดเทศบาลและเจ้าหน้าที่จากเทศบาลฯ การฝึกอบรมให้ความรู้ในโครงการพัฒนาศักยภาพผู้บริหารท้องถิ่นสมาชิกสภาเทศบาล พนักงานเทศบาลและผู้นำท้องถิ่น ภายใต้หัวข้อ “การเตรียมความพร้อมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสู่การเป็นประชาคมอาเซียน” และการให้ความรู้กลุ่มผู้นำชุมชนในหัวข้อ “แนวทางการจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกันด้านการวิจัยและการพัฒนาในโครงการบูรณาการการบริการวิชาการเพื่อต่อยอดสู่งานวิจัยในชุมชนร่วมกับชุมชนตำบลสารภี การทำเวทีประชาคมร่วมกับชาวบ้าน และการใช้พื้นที่ตำบลสารภีเป็นห้องเรียนเสมือนจริงให้กับนักศึกษาได้เรียนรู้และเสริมสร้างประสบการณ์นอกชั้นเรียน เป็นต้น

ภาพชุดที่ 1 ความร่วมมือทางวิชาการระหว่างคณะวิชาและพื้นที่ชุมชนตำบลสารภี

¹ คณะบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัย ฟาร์อีสเทอร์น. 2557. รายงานสรุปผลโครงการบูรณาการการบริการวิชาการต่อยอดสู่งานวิจัยชุมชน ประจำปีการศึกษา.

ผลการดำเนินการร่วมกันระหว่างคณะบริหารรัฐกิจและเทศบาลตำบลสารภี นำมาซึ่งการพัฒนาความร่วมมืออย่างเป็นรูปธรรมด้วยการจัดทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมืออย่างเป็นทางการระหว่างมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์นและเทศบาลตำบลสารภี เอกสารฉบับนี้ ทำขึ้น ณ มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น และได้มีการดำเนินการระดับนโยบายและชุมชนร่วมกัน ในลักษณะการจัดกิจกรรมวางแผนเชิงปฏิบัติการ เพื่อการดำเนินการจัดทำแผนสุขภาพชุมชนตำบลสารภี ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2557 วันที่ 4 มิถุนายน พ.ศ. 2557 ณ ห้องประชุมชั้น 2 เทศบาลตำบลสารภี เพื่อสร้างกระบวนการการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนเพื่อกำหนดความต้องการและพัฒนาแผนที่สามารถตอบสนองปัญหาของคนในชุมชนได้ตรงจุด ให้เกิดการนำความรู้ทางด้านวิชาการมาผสานเข้ากับการพัฒนาชุมชนอย่างเป็นรูปธรรม เนื่องจากที่ผ่านมาการดำเนินการจัดทำแผนของชุมชน

ตำบลสารภีมักเป็นลักษณะต่างคนต่างทำ และแต่ละหมู่บ้านทำไปตามความเข้าใจของตนเอง แม้จะมีการชี้แจงจากหน่วยงานภาครัฐ แต่ชาวบ้านก็ให้ความร่วมมือน้อยและขาดการดำเนินการแบบมีส่วนร่วม ทำให้แผนชุมชนไม่มีความเป็นองค์รวม ซึ่งทางคณะบริหารรัฐกิจได้ใช้กระบวนการวางแผนพัฒนาชุมชนแบบมีส่วนร่วมเข้าไปใช้กับการจัดทำแผนสุขภาพชุมชนในครั้งนี้ ผลการดำเนินงานของการจัดทำแผนสุขภาพชุมชนร่วมกันของคณะบริหารรัฐกิจและเทศบาลตำบลสารภี ทำให้เกิดการจัดประชุมเวทีประชาคมครบทั้ง 10 หมู่บ้าน ใช้การดำเนินการผ่านคณะอาจารย์ และนักศึกษา (อาสาสมัครที่สนใจเข้าร่วมฝึกประสบการณ์ทำงานในเวทีชุมชน) ทำให้แผนสุขภาพชุมชนแต่ละหมู่บ้านเกิดขึ้นและมีการจัดทำเป็นข้อเสนอของงบประมาณต่อเทศบาลฯ ในปีงบประมาณ 2557 ตามแผนงานที่ได้กำหนดครบสมบูรณ์ทั้ง 10 หมู่บ้าน ในรูปแบบและความเข้าใจเดียวกัน

ภาพชุดที่ 2 กิจกรรมความร่วมมือระหว่างชุมชนตำบลสารภี และคณะบริหารรัฐกิจตลอดปี 2557

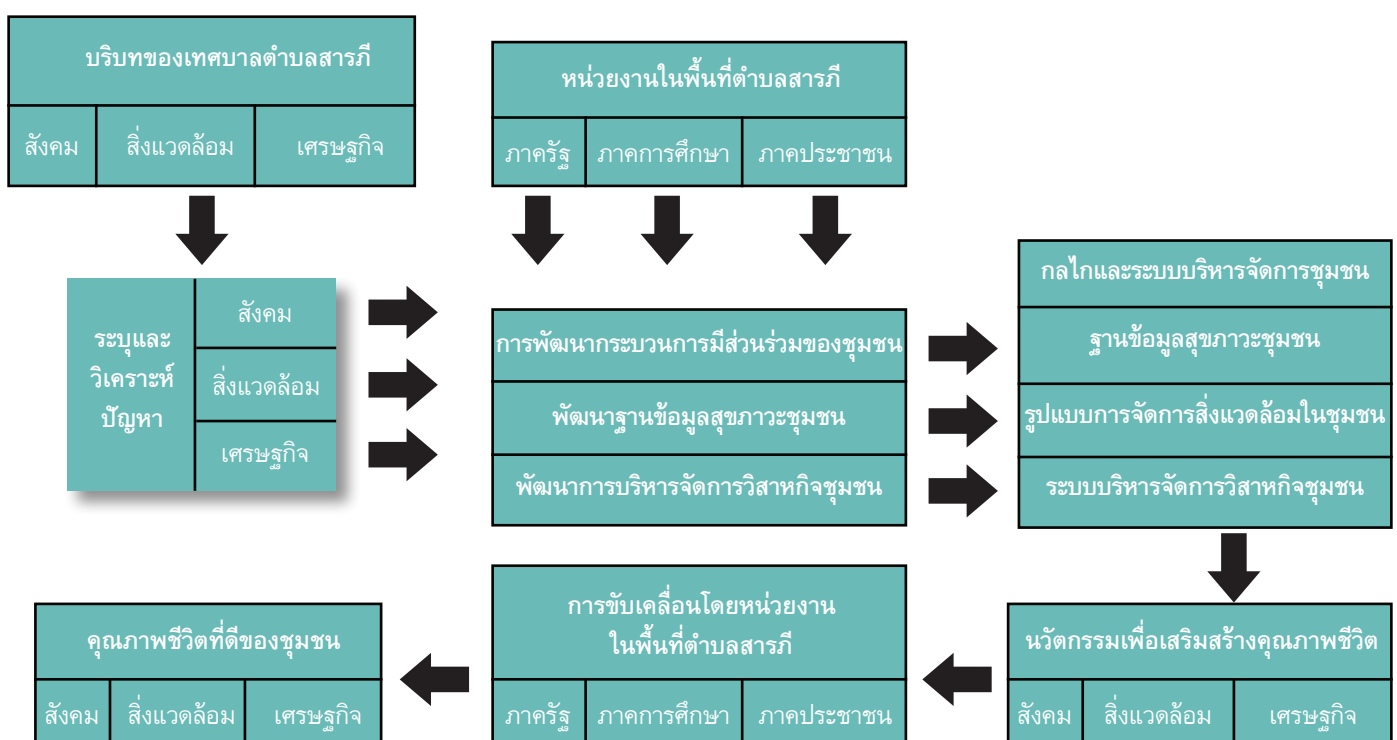
² เทศบาลตำบลสารภี. 2557. โครงการแผนสุขภาพชุมชนตำบลสารภี ประจำปีงบประมาณ 2557.

จากการดำเนินการร่วมกันระหว่างคณะบริหารรัฐกิจและเทศบาลตำบลสารภีทั้งหมดที่ผ่านมา ทำให้คณะบริหารรัฐกิจมีโอกาสดำเนินการบริการวิชาการและมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนงานและกิจกรรมต่างๆ เพื่อแก้ไขปัญหาในชุมชนอย่างต่อเนื่อง จนทำให้อาจารย์ในคณะบริหารรัฐกิจ (หรือนักวิจัย) ตระหนักและรับรู้ร่วมกันถึงปัญหาที่มีในพื้นที่ตำบลสารภี และสุดท้ายจึงได้เสนอเป็นความเห็นไปสู่ฝ่ายบริหารระดับสถาบันว่า ควรให้มีการพัฒนาไปสู่การดำเนินการเพื่อนำแนวคิดในการประสานความร่วมมือระหว่างกันในระดับสถาบันและพื้นที่ตำบลสารภี ให้เกิดการทำงานร่วมกันและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นให้เป็นรูปธรรมมากขึ้น ต่อมาจึงเกิดการสกัดประเด็นปัญหาและพัฒนาโจทย์การวิจัยขึ้นว่า **“จะอย่างไรจึงจะสามารถพัฒนาชุมชนในลักษณะชุมชนกึ่งเมืองกึ่งชนบทให้มีนวัตกรรมเพื่อชุมชน และมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นแบบเมืองศรีรวมและเป็นรูปธรรม”** เพื่อใช้เป็นแนวทางในการหานวัตกรรมเพื่อชุมชนหรือแนวปฏิบัติที่ดีที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ และบริบทแวดล้อมของชุมชนในพื้นที่ตำบลสารภี อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ ได้มีการนำไปต่อยอดเพื่อพัฒนาเป็นข้อเสนอเชิงหลักการโครงการต่อแหล่งทุนภายนอก (สกว.) ในชุดโครงการวิจัย “การเสริมสร้างคุณภาพชีวิตด้วยนวัตกรรมเพื่อชุมชนสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืนในพื้นที่ตำบลสารภี อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่” ซึ่งภายหลังได้มีการปรับเปลี่ยนชื่อโครงการเป็น “การเสริมสร้างคุณภาพชีวิตด้วยนวัตกรรมเพื่อชุมชนสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืนในพื้นที่กึ่งเมืองกึ่งชนบท: กรณีศึกษาตำบลสารภี อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่” โดยเป็นชุดโครงการวิจัยนำร่องในช่วงระยะเวลาหนึ่งปี เริ่มตั้งแต่เดือนตุลาคม 2557 - ตุลาคม 2558 ขึ้นในที่สุด

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อให้เกิดนวัตกรรมเพื่อชุมชนที่เหมาะสมกับชุมชนกึ่งเมืองกึ่งชนบทใน 3 ด้านคือ สิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ และสังคม
 2. เพื่อปรับปรุงระบบและกลไกการวิจัยเพื่อสังคมของมหาวิทยาลัยพาร์อีสเตอร์น
- การบูรณาการศาสตร์เพื่อการทำงานในพื้นที่ ในชุดโครงการนี้ จะเป็นการนำความรู้และความเชี่ยวชาญที่นักวิจัยในสถาบันมี และนำมาร่วมกันแก้ไขปัญหาในพื้นที่ ซึ่งแต่ละสาขาวิชาจะมีความรู้ที่นำมาใช้ในการพัฒนาพื้นที่ที่หลากหลาย ประกอบไปด้วย
- 1) รัฐประศาสนศาสตร์ เพื่อดำเนินการเรื่องปัญหาการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่
 - 2) นิเทศศาสตร์ เพื่อดำเนินการเรื่องการสื่อสารชุมชนและการสื่อสารการตลาดผลิตภัณฑ์ชุมชน
 - 3) การเป็นผู้ประกอบการ เพื่อดำเนินการเรื่องผู้ประกอบการชุมชน
 - 4) การบัญชี เพื่อดำเนินการเรื่องบัญชีครัวเรือนและระบบการเงินของกลุ่มอาชีพ
 - 5) การจัดการโลจิสติกส์อุตสาหกรรม เพื่อดำเนินการเรื่องการจัดการขยะ
 - 6) เทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อดำเนินการเรื่องฐานข้อมูลชุมชน
 - 7) ศิลปศาสตร์ เพื่อดำเนินการเรื่องการเรียนรู้และพัฒนาชุมชน
 - 8) ศึกษาศาสตร์ เพื่อดำเนินการเรื่องประวัติศาสตร์และพัฒนาเยาวชนในชุมชน

กรอบแนวคิดการดำเนินการวิจัยในระยะที่หนึ่ง

ภาพแสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีการดำเนินการวิจัย

คณะผู้วิจัยได้กำหนดความสำคัญของการศึกษาเป็น 3 ส่วน ได้แก่ 1) การมีส่วนร่วมของหน่วยงานในพื้นที่ (ภาครัฐ ภาคการศึกษา และภาคประชาชน) ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในชุมชน และ 2) การศึกษาและวิเคราะห์สภาพปัญหาในด้านสิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ และสังคม ของชุมชนในพื้นที่เทศบาลตำบลสารภี ทั้ง 10 หมู่บ้าน และ 3) การพัฒนาระบบและกลไกงานวิจัยเพื่อชุมชนของสถาบัน โดยอาศัยรูปแบบการเก็บข้อมูลตามกิจกรรม ดังนี้

1. การศึกษาบริบทของชุมชนในพื้นที่เทศบาลตำบลสารภี ในด้านสิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ และสังคม ก่อนการดำเนินโครงการ

2. การจัดเวทีชุมชนเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้โดยกระบวนการมีส่วนร่วม

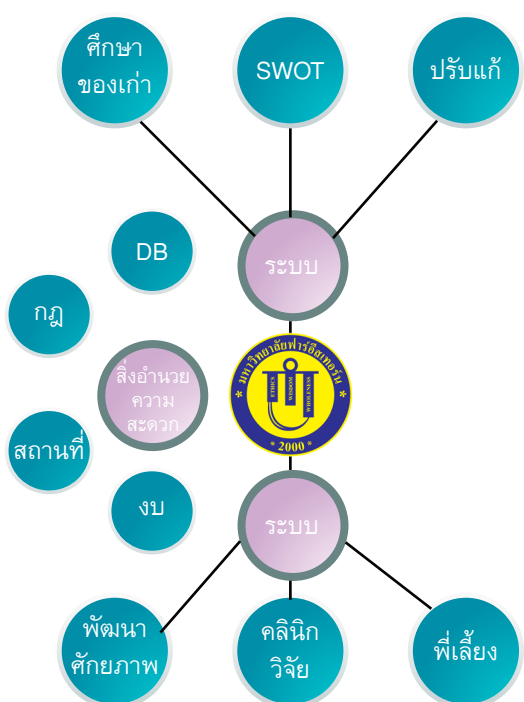
3. การพัฒนาระบบบริหารจัดการภายในของมหาวิทยาลัยและระดับคณะ ในการสนับสนุนงานวิจัยนวัตกรรมเพื่อสังคมและชุมชน และประเมินความก้าวหน้าในการพัฒนาระบบบริหารจัดการของมหาวิทยาลัยในการสนับสนุนงานวิจัยนวัตกรรมเพื่อสังคมและชุมชนให้ก้าวหน้าอย่างต่อเนื่อง และดึงดูดนักวิจัยรุ่นใหม่เข้าสู่การทำงานลักษณะนี้

ในการศึกษาเพื่อพัฒนาระบบบริหารจัดการภายในของมหาวิทยาลัยนั้น คณะผู้วิจัยได้กำหนดรูปแบบการดำเนินงานเป็น 3 ด้าน ได้แก่

1) การศึกษาบริบทของระบบและกลไกเดิม

2) กิจกรรมเพื่อพัฒนานักวิจัยรุ่นใหม่

3) การพัฒนาระบบบริหารจัดการงานวิจัยในระดับสถาบันและระดับคณะ

กระบวนการที่นำไปสู่การเปลี่ยนแปลง

ในการดำเนินการกระบวนการวิจัยในระยะที่ 1 (ตุลาคม 2557 - ตุลาคม 2558) นั้น ได้มีการดำเนินการภายใต้โจทย์วิจัยใน 2 ประเด็น คือ

1) จะทำอย่างไรจึงจะสามารถพัฒนาชุมชนในลักษณะชุมชนกึ่งเมืองกึ่งชนบทให้มีนวัตกรรมเพื่อชุมชน และมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นแบบเมืองคร่อมและเป็นรูปธรรม

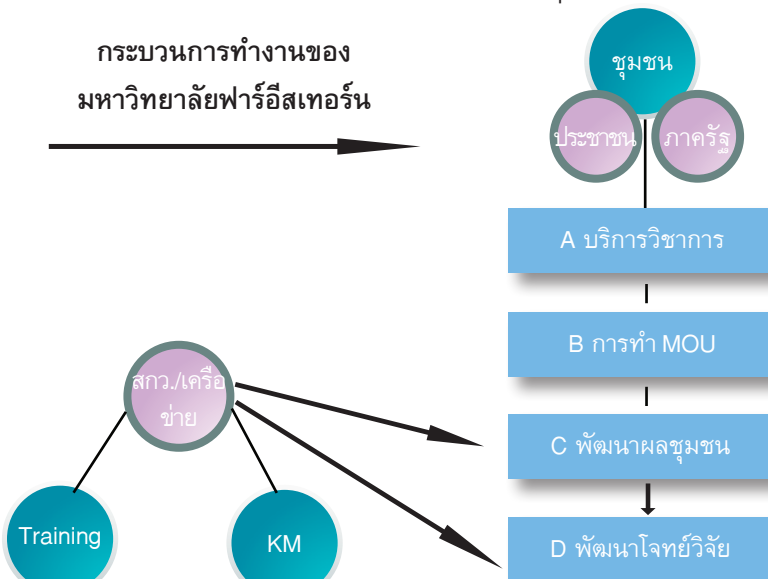
2) ระบบและกลไกที่เหมาะสมกับการวิจัยเพื่อสังคมของมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์นเป็นอย่างไร

และมีการกำหนดวัตถุประสงค์ในการดำเนินการ 2 ข้อ คือ

1) เพื่อให้เกิดนวัตกรรมเพื่อชุมชนที่เหมาะสมกับชุมชนกึ่งเมืองกึ่งชนบทใน 3 ด้าน คือ สิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ และสังคม

2) เพื่อปรับปรุงระบบและกลไกการวิจัยเพื่อสังคมของมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น

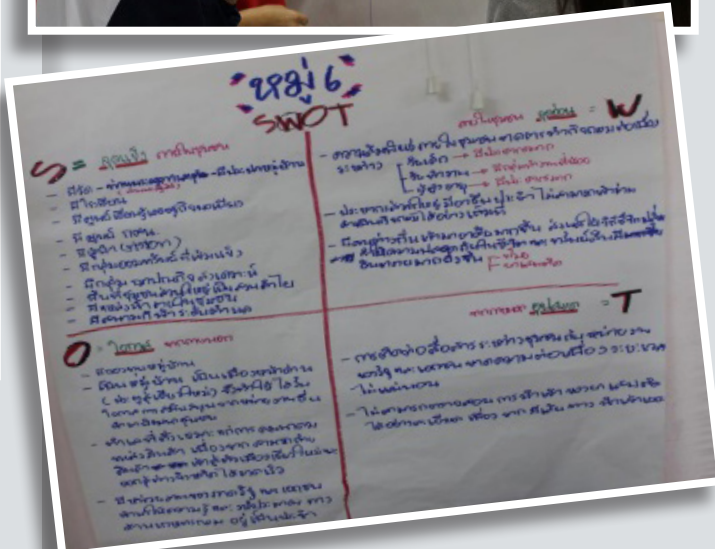
ทางโครงการฯ ได้กำหนดพื้นที่ในการวิจัย คือ กลุ่มชุมชนในตำบลสารภี อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ และดำเนินการศึกษากลุ่มประชากรจำนวน 3 กลุ่ม ได้แก่ (1) องค์กรภาครัฐ ได้แก่ เทศบาลตำบลสารภี สภาเทศบาลตำบลสารภี ศูนย์สุขภาพชุมชนตำบลสารภี (2) องค์กรภาคการศึกษา ได้แก่ มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น และโรงเรียนชุมชนวัดปากทอง และ (3) องค์กรภาคประชาชนผ่านกลไกในการบริหารจัดการในพื้นที่ อันประกอบไปด้วย กลุ่มแม่บ้านตำบลสารภี กลุ่มผู้สูงอายุตำบลสารภี กลุ่มอาสาสมัครสาธารณสุขหมู่บ้าน เป็นต้น นอกจากนี้ ได้กำหนดความสำคัญของการศึกษาเป็น 3 ส่วน ได้แก่ 1) การมีส่วนร่วมของหน่วยงานในพื้นที่ (ภาครัฐ ภาคการศึกษา และภาคประชาชน) ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในชุมชน และ 2) การศึกษาและวิเคราะห์สภาพปัญหาในด้านสิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ และสังคม ของชุมชนในพื้นที่เทศบาลตำบลสารภี ทั้ง 10 หมู่บ้าน และ 3) การพัฒนาระบบและกลไกงานวิจัยเพื่อชุมชนของสถาบัน

กระบวนการดำเนินการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อให้เกิดนวัตกรรมเพื่อชุมชนที่เหมาะสมกับชุมชนกึ่งเมืองกึ่งชนบทใน 3 ด้านคือ สิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ และสังคม

การดำเนินการเป็นไปใน 2 รูปแบบ คือ 1) การศึกษาบริบทของชุมชนในพื้นที่เทศบาลตำบลสารภี ในด้านสิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ และสังคม ก่อนการดำเนินโครงการ 2) การจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้โดยกระบวนการมีส่วนร่วม โดยเป็นการดำเนินงานร่วมกับเทศบาลตำบลสารภี และกลุ่มผู้นำชุมชนตลอดจนประชาชนในแต่ละหมู่บ้านทั้ง 10 หมู่บ้านในเขตตำบลสารภี เพื่อให้ความรู้ในเรื่องการวิเคราะห์และจัดทำ SWOT analysis พื้นที่ของตนเอง รวมไปถึงการร่วมกันจัดทำแผนหมู่บ้าน/ชุมชน แผนแม่บทหมู่บ้าน/ชุมชน เป็นกระบวนการเรียนรู้และการมีส่วนร่วมของประชาชนในหมู่บ้านและชุมชน โดยเริ่มจากการกระตุ้นจิตสำนึกและความรับผิดชอบของประชาชนในชุมชนให้มีจิตสาธารณะ แล้วร่วมกันคิด ร่วมกันจัดทำ ร่วมกันเรียนรู้วิเคราะห์เพื่อให้รู้และเข้าใจตนเองโดยใช้กระบวนการชุมชน

ภาพชุดที่ 3 กิจกรรมเวทีประชาคมหมู่บ้านเกี่ยวกับกรณีศึกษาและความต้องการของชุมชนสารภี

จากผลการสำรวจบริบทด้านสภาพปัญหาและความต้องการของชุมชน ทำให้เกิดชุดโครงการวิจัย ทั้งสิ้น 6 โครงการ ดังนี้

โครงการวิจัยที่ 1 การศึกษาประวัติศาสตร์ท้องถิ่นโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนตำบลสารภี อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่

โครงการวิจัยที่ 2 การจัดการความรู้เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมของชุมชนตำบลสารภี อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่

โครงการวิจัยที่ 3 การพัฒนาศักยภาพเศรษฐกิจชุมชนด้วยรูปแบบการบริหารจัดการกลุ่ม กรณีศึกษา กลุ่มแม่บ้าน ตำบลสารภี จังหวัดเชียงใหม่

โครงการวิจัยที่ 4 การพัฒนารูปแบบการจัดการปัญหาขยะมูลฝอยของชุมชนในเขตเทศบาลตำบลสารภี อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่

โครงการวิจัยที่ 5 การพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการข้อมูลผู้สูงอายุแบบมีส่วนร่วม สำหรับการบริหารจัดการชุมชนกึ่งเมืองกึ่งชนบทในพื้นที่ตำบลสารภี อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่

โครงการวิจัยที่ 6 การส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมและการสื่อสารสาธารณะ เพื่อพัฒนาจิตสำนึกความเป็นพลเมืองผ่านพื้นที่ทางสังคม : ลานสารภีรวมใจ

ในส่วนของการกระบวนการที่นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงเชิงพื้นที่ ได้เริ่มดำเนินการภายหลังการพัฒนาระบบและกลไกงานวิจัยของสถาบันพบว่า ในช่วงระยะเวลา 6 เดือนแรกของการพัฒนาชุดโครงการวิจัย (ตั้งแต่ช่วงเดือนมีนาคม 2558 - สิงหาคม 2558) เป็นการดำเนินการด้วยกระบวนการที่เน้นการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในชุมชน ทั้งผู้นำชุมชน ประชาชนในพื้นที่ และหน่วยงานราชการที่ดูแลรับผิดชอบพื้นที่ ภายใต้ปัจจัย 3 ประการของคุณภาพชีวิต ได้แก่ เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ซึ่งสามารถจำแนกกระบวนการเปลี่ยนแปลงได้ตามปัจจัยที่มุ่งพัฒนาพื้นที่ ดังต่อไปนี้

1. ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ

ดำเนินการภายใต้โครงการ การพัฒนาศักยภาพการบริหารจัดการกลุ่มเพื่อยกระดับธุรกิจชุมชน กรณีศึกษา กลุ่มแม่บ้าน ตำบลสารภี อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ ในกลุ่มแม่บ้านหมู่ 4 บ้านช่างเคิ่ง ใน 3 ส่วนคือ 1) การศึกษาสภาพเดิมของการบริหารจัดการกลุ่ม โดยใช้รูปแบบการสัมภาษณ์ผู้นำ และสมาชิกกลุ่ม ภายใต้กรอบการบริหารจัดการกลุ่ม 9 องค์ประกอบ (วัตถุประสงค์ กลุ่ม คุณสมบัติ การรับสมัครสมาชิก การลาออกหรือการให้ออกเงินทุน การดำเนินการ คณะกรรมการและคุณสมบัติ การออกจากรวมการ อำนาจหน้าที่ การแก้ไขเพิ่มเติม ข้อบังคับ) 2) การศึกษาสถานการณ์เดิมของธุรกิจชุมชน โดยดำเนินการร่วมกันระหว่างประธานกลุ่ม สมาชิกกลุ่ม เจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชนประยุกต์ใช้ Lean Canvas Model ในกระบวนการวินิจฉัยการดำเนินงานของกลุ่มใน 5 ประเด็น (กลุ่มลูกค้าเป้าหมาย คุณค่า

ของผลิตภัณฑ์ การบริหารความสัมพันธ์ลูกค้า ช่องทางการจัดจำหน่าย กระบวนการสื่อสารการตลาด) 3) พัฒนาระบบการบริหารจัดการกลุ่มและรูปแบบการจัดการห่วงโซ่อุปทานที่เหมาะสมกับกลุ่ม ดำเนินการโดยการจัดทำผลิตภัณฑ์ตัวอย่าง การทดสอบตลาดและความต้องการของลูกค้าเป้าหมาย พร้อมทั้งนำผลที่ได้คืนข้อมูลแก่ชุมชนเพื่อปรับปรุงการดำเนินการ รวมไปถึงการอบรมเชิงปฏิบัติการ (ด้านการปรับปรุงองค์ประกอบทางการตลาด การกำหนดตำแหน่งผลิตภัณฑ์ การกำหนดลูกค้าเป้าหมาย การใช้สี การกำหนดตราสัญลักษณ์ประจำกลุ่ม การกำหนดชื่อผลิตภัณฑ์ และการออกแบบสื่อเพื่อการสื่อสารการตลาด)

2. ปัจจัยด้านสังคม

เป็นการดำเนินการภายใต้ชุดโครงการจำนวน 4 โครงการ ได้แก่ 1) โครงการส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมและการสื่อสารสาธารณะเพื่อการพัฒนาจิตสำนึกความเป็นพลเมืองผ่านพื้นที่ทางสังคม : ลานสารภีรวมใจ 2) โครงการศึกษาประวัติศาสตร์ท้องถิ่นโดยกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน ตำบลสารภี อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ : ต้นยางนาและถนนสายเชียงใหม่-ลำพูน 3) โครงการการจัดการความรู้เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมของชุมชนตำบลสารภี อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ 4) โครงการการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการข้อมูลผู้สูงอายุแบบมีส่วนร่วม สำหรับการบริหารจัดการชุมชนกึ่งเมือง ในพื้นที่ตำบลสารภี อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ ทั้งนี้มีรายละเอียดของกระบวนการที่นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงและกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนดังนี้

โครงการ	กระบวนการที่นำไปสู่การเปลี่ยนแปลง	กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน
1) โครงการส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมและการสื่อสารสาธารณะเพื่อการพัฒนาจิตสำนึกความเป็นพลเมืองผ่านพื้นที่ทางสังคม : ลานสารภีรวมใจ	1) ศึกษาข้อมูลในพื้นที่รวมถึงสภาพปัญหาด้วยเครื่องมือ SWOT เพื่อสะท้อนบริบทปัญหาที่แท้จริง 2) ดำเนินกิจกรรมเวทีชุมชนเพื่อศึกษาบริบทชุมชนในด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และการมีส่วนร่วมของชุมชน 3) รวบรวมข้อมูลด้านโครงสร้างทางสังคมกลุ่มและความร่วมมือต่างๆ ในพื้นที่ 4) สัมภาษณ์ผู้นำชุมชนด้านบทบาทผู้นำชุมชน 5) การศึกษาศักยภาพผู้นำชุมชน	1) ตัวแทนทั้ง 10 หมู่ร่วมสะท้อนบริบทปัญหาในพื้นที่ (จำนวนทั้งสิ้น 43 คน) 2) ในการดำเนินกิจกรรมทุกครั้ง เน้นการแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอจากตัวแทนในพื้นที่ทุกหมู่ รวมไปถึงการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการให้ข้อมูลด้านต่างๆ
2) โครงการศึกษาประวัติศาสตร์ท้องถิ่นโดยกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนตำบลสารภี อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ : ต้นยางนาและถนนสายเชียงใหม่-ลำพูน	1) การทบทวนและค้นหาบุคคลสำคัญผู้ให้ข้อมูล (การศึกษาตัวตน รากเหง้าแบบดั้งเดิม การศึกษาตัวตนหรือประวัติศาสตร์สมัยใหม่) 2) การร่วมกิจกรรมประเพณีของชุมชนในพื้นที่ 3) กิจกรรม “ภาพเก่าเล่าเรื่อง”	เป็นการดำเนินการภายใต้การมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนทั้ง 10 หมู่บ้าน ประชาชนในพื้นที่ทุกหมู่ เครือข่ายชุมชนและสังคมที่เกี่ยวข้อง และกลุ่มภาคเอกชน

โครงการ	กระบวนการที่นำไปสู่การเปลี่ยนแปลง	กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน
3) โครงการการจัดการความรู้เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม ของชุมชนตำบลสารภี อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่	1) การสัมภาษณ์เพื่อสำรวจสภาพปัญหาและความต้องการของชุมชน 2) สังเคราะห์ข้อมูลร่วมกับชุมชน 3) ศึกษาฐานศูนย์การเรียนรู้ต้นแบบ	1) การร่วมแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการของชุมชน 2) การสังเคราะห์ข้อมูลร่วมกันและการคืนข้อมูลกลับสู่ชุมชน
4) โครงการการพัฒนากระบวนการสารสนเทศเพื่อการจัดการข้อมูลผู้สูงอายุแบบมีส่วนร่วม สำหรับการบริหารจัดการชุมชนทั้งเมือง ในพื้นที่ตำบลสารภี อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่	ดำเนินการตามวงจรการพัฒนากระบวนการ (The System Development Life Circle : SDLC) ดังนี้ 1) การรวบรวมข้อมูลเบื้องต้น 2) ออกแบบ สร้างระบบและทดสอบระบบ 3) จัดอบรม ให้ความรู้ในการใช้งานระบบ	ใช้กระบวนการดำเนินการใน 2 ลักษณะ คือ ลักษณะที่ 1 การสัมภาษณ์ตัวแทนหน่วยงานของรัฐ เพื่อสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลในด้านสุขภาพ ภูมิปัญญา ลักษณะที่ 2 การสัมภาษณ์ผู้สูงอายุ เพื่อนำผลที่ได้มาออกแบบระบบและทดลองใช้งาน

3. ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม

ดำเนินการภายใต้โครงการการพัฒนากระบวนการจัดการปัญหาขยะมูลฝอยของชุมชนในเขตเทศบาลตำบลสารภี อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ โดยมีเป้าหมายในการศึกษาสภาพปัญหา

ขยะ สภาพการจัดการขยะในชุมชน แนวทางในการจัดการปัญหาขยะ ทั้งนี้ประชาชนในพื้นที่เข้ามามีส่วนร่วมในการนำเสนอสภาพปัญหาในพื้นที่และร่วมกำหนดแนวทางในการคัดแยกและกำจัดขยะอย่างถูกวิธี

สภาพปัญหาและการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในพื้นที่

โครงการ	สภาพปัญหา	การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในพื้นที่
1) โครงการการพัฒนาศักยภาพการบริหารจัดการกลุ่มเพื่อยกระดับธุรกิจชุมชน กรณีศึกษากลุ่มแม่บ้าน ตำบลสารภี อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่	1) การบริหารจัดการกลุ่มขาดประสิทธิภาพในการบริหารจัดการ 2) ผลิตภัณฑ์ชุมชนมีการดำเนินการ แต่ขาดรูปแบบการดำเนินการด้านการตลาด และการพัฒนาตราสินค้าเพื่อสร้างความแตกต่างของผลิตภัณฑ์	1) เกิดวิสัยทัศน์กลุ่มที่เกิดจากฉันทมติของชุมชน 2) เกิดแนวทางในการดำเนินการทางการตลาดที่สอดคล้องกับผลการดำเนินการสำรวจความต้องการผลิตภัณฑ์ 3) มีการกำหนดตราสินค้า สีสันจำกลุ่ม ตำแหน่งทางผลิตภัณฑ์ การกำหนดเรื่องราวของผลิตภัณฑ์ โดยดำเนินการและการลงมติของชุมชน 4) เกิดการพัฒนาช่องทางการจัดจำหน่ายทั้งในและนอกชุมชน
2) โครงการส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมและการสื่อสารสาธารณะเพื่อการพัฒนาจิตสำนึกความเป็นพลเมืองผ่านพื้นที่ทางสังคม : ลานสารภีรวมใจ	1) การทำงานด้านการพัฒนาชุมชนดำเนินการแบบเฉพาะพื้นที่ของตนเอง ไม่มีการพัฒนาแบบองค์รวม ไม่มีการรวมตัวและประสานความร่วมมือ 2) แผนในการพัฒนาต่างๆ มาจากผู้นำ ขาดกระบวนการมีส่วนร่วมของคนในพื้นที่ 3) การขับเคลื่อนเรื่องการพัฒนาชุมชนดำเนินการโดยคนกลุ่มเดิมๆ ขาดการรวมพลังจากประชาชนในพื้นที่ 4) ไม่มีจุดศูนย์กลางในเรื่องพื้นที่สาธารณะที่เป็นศูนย์รวมใจชาวบ้าน	1) เกิดรูปแบบการทำงานด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมในทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐ ผู้นำชุมชน ประชาชนในพื้นที่ ผ่านกลไกการดำเนินการขับเคลื่อนของทีมนักวิจัย 2) เกิดรายงานข้อมูลสภาพปัญหาพื้นฐานของตำบลสารภีครบทั้ง 10 หมู่บ้าน 3) ผลการศึกษาเกี่ยวกับบทบาทผู้นำและความคาดหวังต่อตัวผู้นำชุมชน

โครงการ	สภาพปัญหา	การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในพื้นที่
3) โครงการศึกษาประวัติศาสตร์ท้องถิ่นโดยกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนตำบลสารภี อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ : ต้นยางนาและถนนสายเชียงใหม่ลำพูน	วิถีชีวิตของชาวบ้านในพื้นที่กิ่งเมืองกิ่งชนบทเปลี่ยนแปลง ข้อมูลประวัติศาสตร์ระหว่างชุมชนกับต้นยางนาเลือนหาย ขาดการสืบทอดและการนำไปใช้ประโยชน์	1) เกิดแนวทางในการถ่ายทอดความรู้แก่เยาวชนในพื้นที่และชาวบ้านในชุมชน 2) เกิดแนวทางการใช้ประโยชน์จากข้อมูลประวัติศาสตร์ท้องถิ่น
4) โครงการการจัดการความรู้เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม ของชุมชนตำบลสารภี อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่	เกิดการศึกษาและสำรวจทุนทางสังคมของพื้นที่ตำบลสารภีที่เกี่ยวข้องกับด้านเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมชุมชน	พัฒนาแนวทางการจัดการความรู้จากทุนชุมชนในพื้นที่
5) โครงการการพัฒนาแบบสารสนเทศเพื่อการจัดการข้อมูลผู้สูงอายุแบบมีส่วนร่วม สำหรับการบริหารจัดการชุมชนกิ่งเมือง ในพื้นที่ตำบลสารภี อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่	ชุดข้อมูลผู้สูงอายุในด้านต่างๆ อาทิ ข้อมูลพื้นฐาน ทะเบียนผู้สูงอายุ ข้อมูลด้านสุขภาพ ข้อมูลภูมิปัญญา มีการเก็บรวบรวมโดยหน่วยงานที่แตกต่างกัน ข้อมูลกระจัดกระจายไม่เป็นปัจจุบัน ส่งผลให้การนำข้อมูลไปใช้ในการวางแผนการพัฒนาเป็นไปได้ยาก	เกิดระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการข้อมูลผู้สูงอายุแบบมีส่วนร่วม
6) โครงการการพัฒนาแบบการจัดการปัญหาขยะมูลฝอยของชุมชนในเขตเทศบาลตำบลสารภี อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่	1) ขาดข้อมูลด้านปริมาณขยะและการกำหนดสถานที่ในการทิ้งขยะจากครัวเรือน 2) ชุมชนขาดความตระหนักถึงการคัดแยกและการกำจัดขยะอย่างถูกวิธี	1) ฐานข้อมูลด้านปริมาณขยะ ประเภทของขยะ รูปแบบการจัดการขยะ 2) ชุมชนเกิดความตระหนักในปัญหาของขยะที่มีผลต่อการดำรงชีวิต

กระบวนการดำเนินการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อปรับปรุงระบบและกลไกการวิจัยเพื่อสังคมของมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น

ในการศึกษาเพื่อพัฒนาระบบบริหารจัดการภายในของมหาวิทยาลัยนั้น ผู้วิจัยได้กำหนดรูปแบบการดำเนินงานเป็น 3 ด้าน ได้แก่ 1) การศึกษาบริบทของระบบและกลไกเดิม 2) กิจกรรมเพื่อพัฒนานักวิจัยรุ่นใหม่ 3) การพัฒนาระบบบริหารจัดการงานวิจัยในระดับสถาบันและระดับคณะ โดยอาศัยรูปแบบการดำเนินการ ดังนี้

1) การศึกษาบริบทระบบและกลไกในการดำเนินงานของสำนักวิจัยฯ ได้ใช้กระบวนการสัมภาษณ์ทั้งในส่วนของนักวิจัย อาจารย์ ผู้บริหาร และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาสรุปข้อดี ข้อด้อย และหาแนวทางในการพัฒนาต่อไป รวมทั้งนำข้อมูลที่ได้มาจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องในทุกระดับ (ระดับบริหารและระดับปฏิบัติการ) ได้รับทราบปัญหา ตลอดจนข้อเสนอแนะต่างๆ รวมทั้งร่วมแลกเปลี่ยนระหว่างกัน

2) กิจกรรมเพื่อพัฒนานักวิจัยหน้าใหม่ โดยดำเนินการในรูปแบบการอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาทักษะพื้นฐานที่

เกี่ยวข้อง (กลุ่มเป้าหมาย คือ นักวิจัยรุ่นใหม่) และขอรับการสนับสนุนด้านวิทยากรจากเครือข่ายวิจัยในพื้นที่ รวมทั้งการศึกษาดูงานภายใต้สถานการณ์จริง ดังมีกรอบแนวทางในการดำเนินกิจกรรมคือ 1) การลงพื้นที่ และการพัฒนาโจทย์วิจัย 2) การพัฒนา Proposal งานวิจัย เพื่อขอรับการสนับสนุนการดำเนินการ 3) การดำเนินการวิจัยโดยกระบวนการมีส่วนร่วม รวมทั้งแนวทางการบูรณาการงานวิจัยนวัตกรรมเพื่อสังคมและชุมชน เข้ากับการเรียนการสอน และการพัฒนาผู้เรียนในการเป็นนักวิจัยร่วมและ 4) การเขียนรายงานวิจัยและการเขียนบทความวิจัยเพื่อเผยแพร่หรือนำเสนอ

3) การพัฒนาระบบบริหารจัดการงานวิจัยในระดับสถาบันและระดับคณะ โดยดำเนินการในรูปแบบการประชุมร่วมกับคณะผู้บริหารทั้งในระดับสถาบันและระดับคณะเพื่อนำเสนอผลการดำเนินงานและแนวทางในการดำเนินการในเชิงนโยบายต่อไป

ผลการเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากการดำเนินการในระยะที่หนึ่ง (ช่วงปีแรก ตุลาคม 2557 - ตุลาคม 2558) ได้มีการกำหนดการดำเนินการแบ่งออกเป็นรอบไตรมาส โดยให้มีการติดตามและประเมิน

ผลการเปลี่ยนแปลงในทุกสามเดือน ซึ่งสามารถแบ่งออกเป็น 4 ระยะ ดังนี้

การดำเนินงานในระยะที่ 1 (ตุลาคม-ธันวาคม 2557)

เป็นการศึกษาบริบทของระบบและกลไกเดิมของงานวิจัยของมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น โดยได้ทำการศึกษาระบบและกลไกในการดำเนินงานของสำนักวิจัย และนำข้อมูลที่ได้มาจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ให้ผู้ที่เกี่ยวข้องในทุกระดับได้มีการแสดงความคิดเห็นเพื่อกำหนดแนวทางการพัฒนาระบบและกลไกงานวิจัยเพื่อสังคมของสถาบัน ซึ่งในการดำเนินการนั้นได้มีการสรุปแนวทางในการแก้ไขปัญหาของระบบและกลไก ดังนี้

- พัฒนาศักยภาพแบบบูรณาการทั้งด้านการพัฒนาโจทย์ การลงพื้นที่ การจัดทำรายงานการวิจัย การอ้างอิง การบูรณาการเข้าสู่การเรียนการสอน การบูรณาการข้ามศาสตร์ การเขียนบทความทางวิชาการหรือบทความวิจัย พร้อมทั้งสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินการ

- พัฒนาระบบคลินิกรวิจัยทั้งในส่วนของการสรรหาผู้ทรงคุณวุฒิที่ตรงสาย ระบบพี่เลี้ยง และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้มีประสบการณ์วิจัยและนักวิจัยรุ่นใหม่

- กำหนดกฎ กติกาที่มีความชัดเจน เอื้ออำนวยทั้งในการดำเนินการวิจัย และการประเมินผลการปฏิบัติงานประจำปี อาทิ การกำหนดเป็นภาระงานสอน การกำหนดเกณฑ์ในการประเมินผลงาน การลดขั้นตอนระเบียบทางการเงิน การยกย่องเชิดชูนักวิจัย

- จัดตั้งคณะกรรมการด้านการวิจัยของมหาวิทยาลัยเพื่อความชัดเจนในเรื่องการบริหารและการขับเคลื่อนในเชิงนโยบาย

- พัฒนาช่องทางการสื่อสารที่เป็นทางการและเข้าถึงนักวิจัย ตลอดจนอาจารย์และบุคลากรภายใน

ในช่วงสามเดือนแรก (ตุลาคม-ธันวาคม 2557) พบว่าด้านการหาแนวทางในการพัฒนาระบบบริหารจัดการภายในของมหาวิทยาลัยและระดับคณะ ในการสนับสนุนงานวิจัยนวัตกรรมเพื่อสังคมและชุมชนให้ก้าวหน้าอย่างต่อเนื่อง และดึงดูดนักวิจัยรุ่นใหม่เข้าสู่การทำงานลักษณะนี้ ซึ่งในการดำเนินการนั้นได้ดำเนินการแล้วเสร็จในส่วนของการศึกษาบริบทระบบและกลไกในการดำเนินงานของสำนักวิจัย โดยใช้กระบวนการสัมภาษณ์ทั้งในส่วนของผู้บริหาร นักวิจัย ผู้บริหาร และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง และนำข้อมูลที่ได้มาสรุปข้อดี ข้อด้อย และกำหนดกรอบแนวทางในการพัฒนาระบบและกลไกของงานวิจัยภายในสถาบัน และอยู่ระหว่างการนำข้อมูลที่ได้มาจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ให้ผู้ที่เกี่ยวข้องในทุกระดับ ทั้งนี้ในส่วนของการดำเนินการในระดับบริหารนั้น ได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการอำนวยการวิจัย ซึ่งประกอบไปด้วย ผู้บริหารระดับสูง อาทิ รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ คณบดีจากทุกคณะ และหัวหน้าสำนักวิจัยเป็นเลขานุการ เป็นเสมือนจุดจัดการงานวิจัย มีหน้าที่ในการกำหนดกรอบและแนวทางในการพัฒนาระบบและกลไกงานวิจัยเพื่อสังคม และยังมีแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการวิจัย ซึ่งประกอบไปด้วย หัวหน้าภาควิชา และนักวิจัย มีหน้าที่ในการขับเคลื่อนงานวิจัยเพื่อสังคม

ภาพชุดที่ 4 ภาพการเสนอข้อมูลโครงการต่อผู้บริหารระดับสูงและนักวิจัย รวมถึงการเก็บข้อมูลสภาพการดำเนินงานวิจัยเดิมของสถาบัน

การดำเนินงานในระยะที่ 2 (มกราคม-มีนาคม 2558)

เป็นการดำเนินงานในส่วนของโครงการพัฒนาศักยภาพนักวิจัยรุ่นใหม่ มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น โดยดำเนินการทั้งสิ้น 7 โครงการ ได้แก่

- 1) โครงการพัฒนาศักยภาพนักวิจัยรุ่นใหม่ ด้านการเขียนและการพัฒนา Proposal/แนวทางการเขียนอ้างอิงและบรรณานุกรม
- 2) โครงการพัฒนาศักยภาพนักวิจัยรุ่นใหม่ด้านการลงพื้นที่ การพัฒนาโจทย์วิจัย
- 3) การบรรยายและให้คำปรึกษาโดยผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก ด้านการพัฒนาการเขียน Full proposal งานวิจัยชุมชน/

การเขียน Full proposal เพื่อพัฒนาผลงานวิชาการและพื้นที่/กระบวนการพัฒนาระบบการวิจัยเชิงพื้นที่บูรณาการเรียนการสอนเพื่อพัฒนานักศึกษา

- 4) โครงการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระบบบริหารจัดการงานวิจัยเพื่อสังคม
- 5) การจัดตั้งคณะทำงานเพื่อกำหนดกฎเกณฑ์และการลดขั้นตอนระเบียบทางการเงิน
- 6) จัดตั้งคณะกรรมการด้านการวิจัย
- 7) โครงการพัฒนา Website งานวิจัยเพื่อสังคม และการใช้รูปแบบ Progressive meeting ในการสื่อสาร

ภาพชุดที่ 5 กิจกรรมการพัฒนาโจทย์วิจัยและการประชุมแนวทางการดำเนินงานวิจัยโครงการฯ

การดำเนินงานในระยะที่ 3 (เมษายน-มิถุนายน 2558)

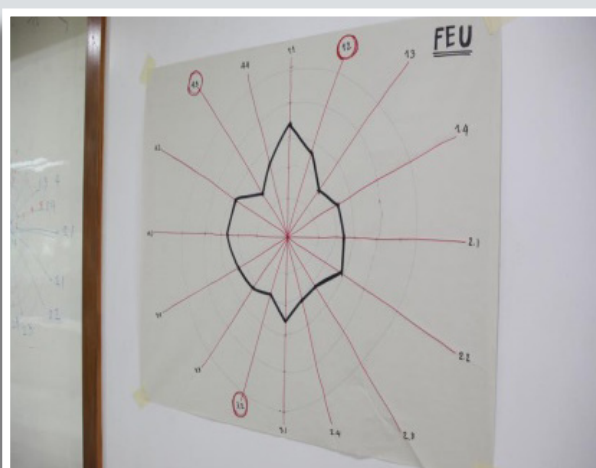
เป็นการดำเนินงานในส่วนของการต่อเนื่องด้านการพัฒนาศักยภาพนักวิจัยรุ่นใหม่ มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น รวมไปถึงการปรับปรุงระบบบริหารจัดการด้านการเงินตามแนวทางการแก้ปัญหาจากการสำรวจในระยะที่ 1-2 โดยดำเนินการทั้งสิ้น 4 โครงการ ได้แก่

- 1) โครงการพัฒนาศักยภาพนักวิจัยรุ่นใหม่ด้านการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ (Online database) เพื่อการพัฒนาคุณภาพงานวิจัย
- 2) โครงการจัดการความรู้เรื่องการบริหารโครงการวิจัย และการสังเคราะห์ความรู้เพื่อการพัฒนางานวิจัยเชิงพื้นที่
- 3) โครงการพัฒนาศักยภาพนักวิจัยรุ่นใหม่ด้านเทคนิค

การลงพื้นที่ และการจัดเวทีชุมชน

- 4) โครงการอบรมชี้แจงการเบิกจ่ายงบประมาณในการดำเนินการวิจัย

นอกจากนี้ เพื่อให้อาจารย์และนักวิจัยรุ่นใหม่ทุกท่านได้มีโอกาสในการแสดงความคิดเห็น และร่วมกันประเมินระบบและกลไกงานวิจัยในสถาบัน ผู้วิจัยจึงประยุกต์ใช้เครื่องมือการประเมินระบบบริหารจัดการงานวิจัยสถาบันด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ โดยทำการแบ่งกลุ่มผู้เข้าร่วมกิจกรรมจำแนกตามสาขาวิชาเพื่อทำการประเมินระบบ และกลไกทางด้านการดำเนินการวิจัยตามแบบฟอร์มที่กำหนด หลังจากนั้นทำการวิเคราะห์ จุดอ่อนของระบบและกลไกเพื่อนำเสนอต่อที่ประชุม ภายหลังจากการนำเสนอในระดับสาขาวิชาแล้ว

ภาพชุดที่ 6 กิจกรรมพัฒนาศักยภาพนักวิจัย และการดำเนินการตามแผนงาน ในระยะที่สาม

การดำเนินงานในระยะที่ 4 (กรกฎาคม-กันยายน 2558)

ตลอดระยะเวลาหนึ่งปีเต็ม นับจากเดือนตุลาคม 2557 - ตุลาคม 2558 ได้มีการดำเนินการภายใต้รูปแบบและแนวทางในการแก้ไขปัญหาระบบและกลไกงานวิจัยสถาบัน คบคู่ไปกับการวิจัยเชิงพื้นที่ ซึ่งเป็นผลมาจากการศึกษาในระยะที่ 1

ผลการดำเนินการตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อให้เกิดนวัตกรรมเพื่อชุมชนที่เหมาะสมกับชุมชนกึ่งเมืองกึ่งชนบทใน 3 ด้านคือ สิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ และสังคม

ผลการศึกษาบริบทของชุมชนในพื้นที่เทศบาลตำบลสารภี ในด้านสิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ และสังคม

จากการดำเนินงานในระยะที่ 1 นับตั้งแต่เดือนตุลาคม 2557 เป็นต้นมา จวบจนถึงเดือนตุลาคม 2558 ทำให้เกิดการรวบรวมข้อมูลและองค์ความรู้ที่เกิดจากโครงการฯ ทั้งในส่วนของข้อมูลเชิงพื้นที่ สถานการณ์ และสถานภาพของชุมชนใน

ปัจจุบัน เป็นการเก็บรวบรวมและประสานความร่วมมือจากทุกภาคส่วน เพื่อให้ได้ข้อมูลและองค์ความรู้ที่ได้จากการวิเคราะห์และสังเคราะห์ และนำมาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาชุมชนและเป็นวัตถุดิบที่สำคัญสำหรับสร้างเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันระหว่างนักวิจัยและประชาชนในพื้นที่ โดยจัดให้มีขึ้นทั้งในระดับหมู่บ้านและตำบล

ขณะเดียวกันการจัดเวทีเครือข่ายการเรียนรู้ระหว่างเทศบาลชุมชน และนักวิจัยในโครงการฯ ที่จัดร่วมกันมาอย่างต่อเนื่องตลอดหนึ่งปี ได้ทำให้เกิดการประสานความร่วมมือและสานสัมพันธ์อันดีในการร่วมคิดร่วมทำร่วมแก้ปัญหา ฉะนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่า “แกนนำการพัฒนาตำบลสารภี” ได้เกิดขึ้นแล้วอย่างเป็นรูปธรรม ได้แก่

1. เกิดการจัดตั้งและรวมตัวของแกนนำในพื้นที่ มีการประสานความร่วมมือเป็นกระบวนการทางสังคมและเครือข่ายการทำงานที่สำคัญในการพัฒนาพื้นที่ทั้งระบบ เนื่องด้วยที่ผ่านมาการทำงานพัฒนาชุมชนในพื้นที่เป็นลักษณะต่างคนต่างทำ แต่ละหมู่บ้านทำงานเป็นเอกเทศ ซึ่งมีทั้งหมู่บ้านที่เข้มแข็งมีศักยภาพในการจัดการตนเอง และหมู่บ้านที่มีปัญหาด้านการบริหารจัดการและความร่วมมือในพื้นที่ การดำเนินการผ่านชุดโครงการวิจัยช่วยให้เกิดการผนึกกำลังทำงานเป็นโครงข่ายตำบล ร่วมกับทีมงานนักวิจัยเทศบาล และผู้นำชุมชน (กลุ่มแกนนำที่อยู่ในแต่ละหมู่บ้าน) ทำให้ได้แนวร่วมในการดำเนินการพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชนตำบลสารภีผ่านชุดโครงการวิจัยที่เป็นระบบ (ร่วมกับแผนพัฒนาในพื้นที่) อาทิ การจัดเวทีชุมชนเพื่อวิเคราะห์ชุมชนร่วมกัน การพัฒนาแนวทางการจัดการขยะในชุมชน การบูรณาการเพื่อจัดทำแผนชุมชนในทั้ง 10 หมู่บ้าน การพัฒนาแผนสาธารณสุขตำบลสารภี (ปกติแยกแต่ละหมู่) การพัฒนากลุ่มอาชีพ (ที่เดิมมีปัญหาเรื่องการรวมกลุ่มและความล้มเหลวในการบริหารจัดการ) เป็นต้น

2. มีการจัดการความรู้และจัดเก็บข้อมูลชุมชนตามสถานการณ์ปัจจุบัน เพื่อใช้เป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาพื้นที่อย่างเป็นระบบ และ

ภาพชุดที่ 7 กิจกรรมการลงพื้นที่เพื่อเก็บข้อมูลเกี่ยวกับบริบทชุมชนตำบลสารภี

เป็นการแก้ไขให้ตรงกับสภาพปัญหา

3. เกิดคณะทำงานจากหลายภาคส่วน ทั้งความเชี่ยวชาญตามศาสตร์ของนักวิจัย และประสบการณ์ทำงานของนักบริหารงานท้องถิ่น รวมถึงการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนและประชาชนในพื้นที่ ทำให้เกิดกลุ่มการพัฒนา

4. มีการบูรณาการภารกิจงานในการพัฒนาชุมชนทั้งเมืองทั้งชนบทให้เป็นประเด็นในการพัฒนาชุมชนที่สำคัญ เช่น ปัญหาแหล่งน้ำในพื้นที่ หรือปริมาณขยะที่เพิ่มมากขึ้นและไม่มีการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ ให้รวมเป็นการแก้ไขปัญหาประเด็นสิ่งแวดล้อม

5. นำทรัพยากรชุมชนในทุกๆ เรื่อง ไม่ว่าจะเป็นกลุ่มอาชีพในพื้นที่ ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีปราชญ์ชุมชนของกลุ่มผู้สูงอายุ ดำเนินและประวัติศาสตร์ท้องถิ่น กลุ่มผู้นำชุมชนที่มีจิตสำนึกพลเมือง ฯลฯ มาผนวกรวมให้เป็นประเด็นการพัฒนาและเสริมพลังชุมชนในด้านเศรษฐกิจและสังคม เพื่อความสามารถในการจัดการตนเองและการพัฒนาชุมชนให้เกิดความยั่งยืน ทั้งนี้ผลการดำเนินการในเชิงพื้นที่สามารถสรุปได้ดังตาราง

ผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อปรับปรุงระบบและกลไกการวิจัยเพื่อสังคมของมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น

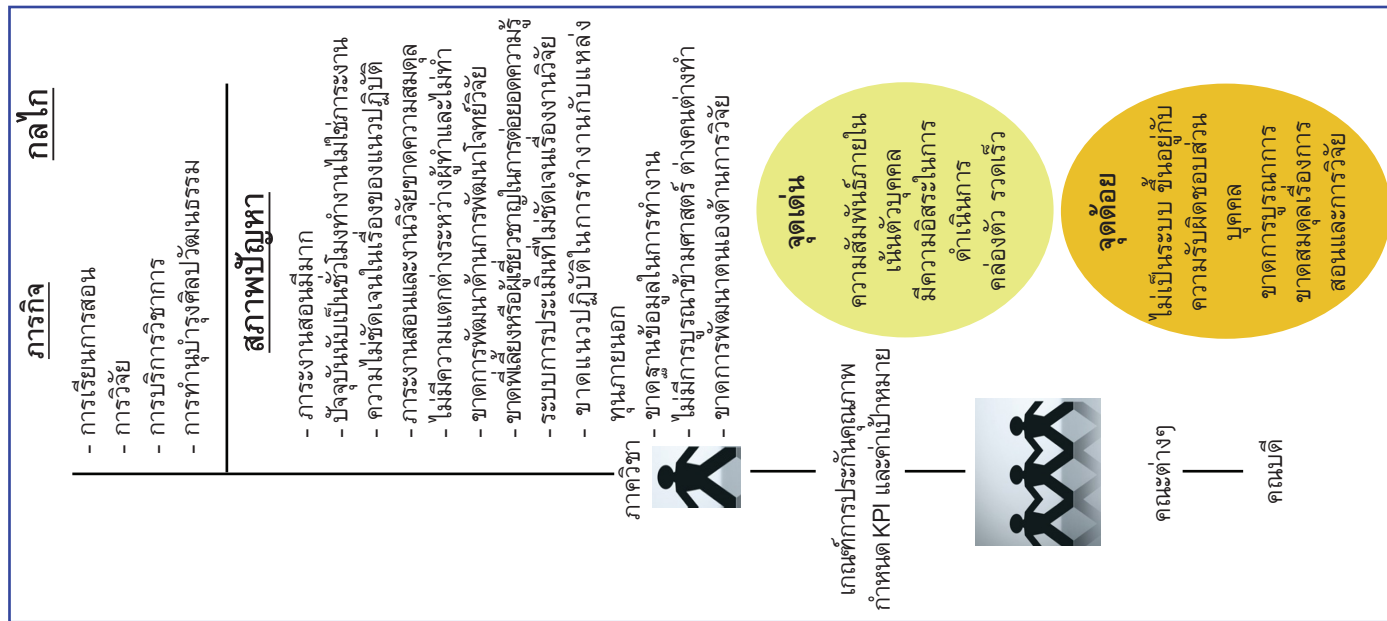
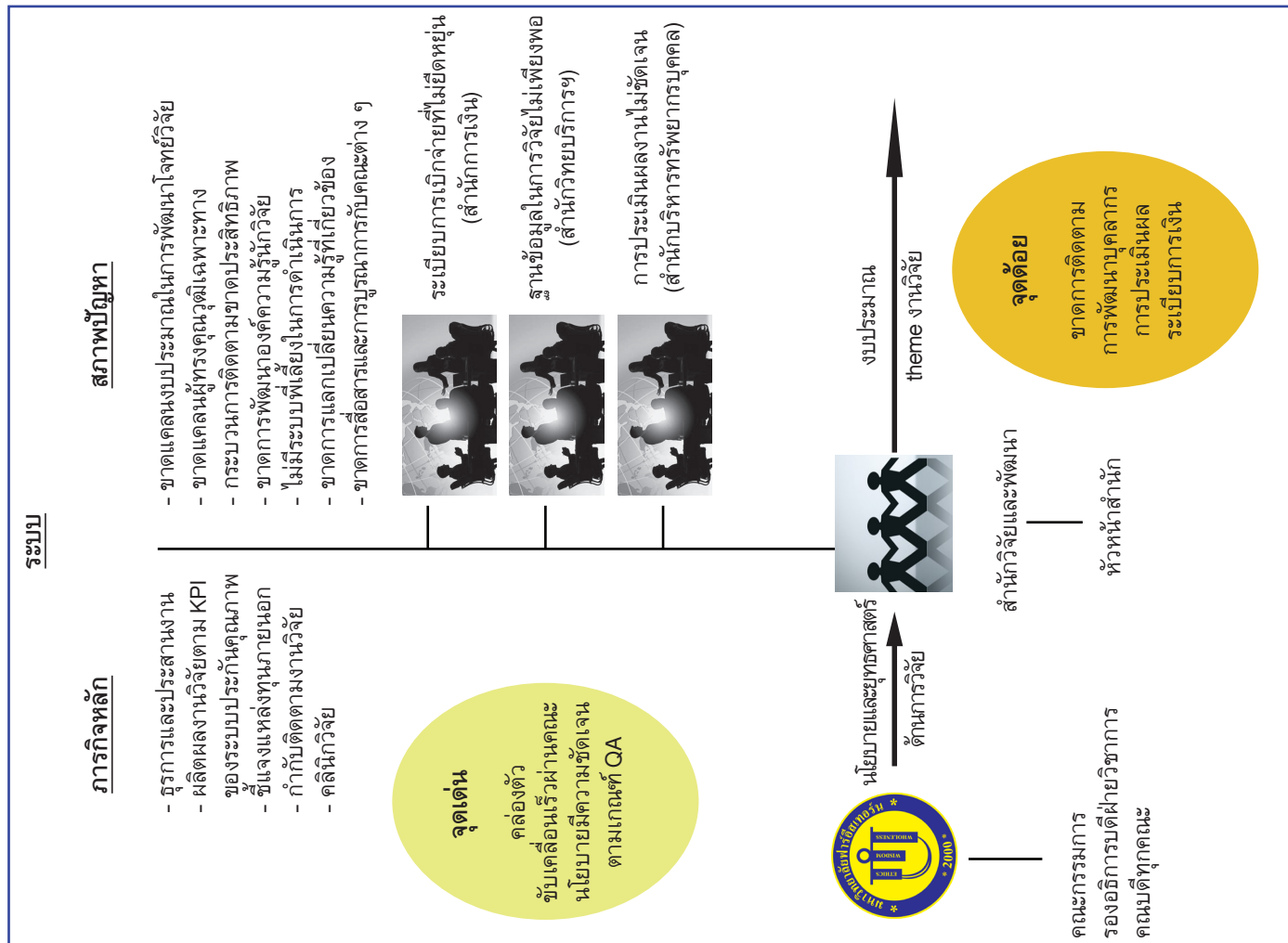
ผลการศึกษาบริบทของระบบและกลไกเดิม

ในการดำเนินการใช้กระบวนการสัมภาษณ์นักวิจัยและคณะ

ผู้บริหาร เพื่อนำผลที่ได้มากำหนดแนวทางในการแก้ไขปัญหา โดยได้มีการสรุปแนวทางในการแก้ไขปัญหาของระบบและกลไก ดังนี้

1. พัฒนานักวิจัยแบบบูรณาการทั้งด้านการพัฒนาโจทย์ การลงพื้นที่ การจัดทำรายงานการวิจัย การอ้างอิง การบูรณาการเข้าสู่การเรียนการสอน การบูรณาการข้ามศาสตร์ การเขียนบทความทางวิชาการหรือบทความวิจัย พร้อมทั้งสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินการ
2. พัฒนาระบบคลินิกวิจัยทั้งในส่วนของการสรรหาผู้ทรงคุณวุฒิที่ตรงสาย ระบบพี่เลี้ยง และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้ที่มีประสบการณ์วิจัยและนักวิจัยรุ่นใหม่
3. กำหนดกฎ กติกาที่มีความชัดเจน เอื้ออำนวยทั้งในการดำเนินการวิจัย และการประเมินผลการปฏิบัติงานประจำปี อาทิ การกำหนดเป็นภาระงานสอน การกำหนดเกณฑ์ในการประเมินผลงาน การลดขั้นตอนระเบียบทางการเงิน การยกย่องเชิดชูนักวิจัย
4. จัดตั้งคณะกรรมการด้านการวิจัย เพื่อความชัดเจนในเรื่องการบริหารและการขับเคลื่อนในเชิงนโยบาย
5. พัฒนาช่องทางการสื่อสารที่เป็นทางการและเข้าถึงนักวิจัย ตลอดจนอาจารย์และบุคลากรภายใน ทั้งนี้ ในส่วนของผลการดำเนินการในส่วนของจุดเด่น จุดด้อยของระบบและกลไกเดิมของงานวิจัยของมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์นนั้น สามารถสรุปผลเป็นแผนภาพ ดังนี้

การดำเนินการ	ผลการดำเนินการที่เกิดขึ้นในพื้นที่
1. การศึกษาบริบทของชุมชนในพื้นที่เทศบาลตำบลราษี ในด้านสิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ และสังคม โดยเชื่อมโยงและสร้างความร่วมมือกับคณาจารย์มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์นที่มีองค์ความรู้ของแต่ละภาควิชาในการสนับสนุนและส่งเสริมเรื่องการจัดทำฐานข้อมูลชุมชน พัฒนากระบวนการและการบริหารจัดการ ทั้งนี้ ในการศึกษาและวิเคราะห์สภาพปัญหาในด้านสิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ และสังคม จะใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลหลายรูปแบบ ทั้งแบบบันทึก แบบสำรวจ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ ภาพถ่าย ฯลฯ เพื่อรวบรวมข้อมูลในพื้นที่ให้ได้ข้อเท็จจริงมากที่สุด	1. ข้อมูลสภาพปัญหาที่แท้จริงในพื้นที่จากการวิเคราะห์ SWOT ด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน 2. ข้อมูลเชิงประวัติศาสตร์ท้องถิ่น ถนนสายเชียงใหม่-ลำพูน และต้นยาง ราชานามบุคคลสำคัญที่สามารถให้ข้อมูลเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ของชุมชนตำบลราษีได้ 3. ข้อเสนอจากผู้นำชุมชนเกี่ยวกับการจัดการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน 4. ข้อมูลเกี่ยวกับประเภทของขยะที่ผลิตจากครัวเรือน และขยะจากธรรมชาติ รวมถึงการคัดแยกขยะของแต่ละครัวเรือนในปัจจุบัน 5. ข้อมูลพื้นฐานชุมชน และทบทวนข้อมูลที่มีอยู่ เช่น ข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) ข้อมูลคณะกรรมการพัฒนาชนบทแห่งชาติ-ข้อมูลพื้นฐานระดับหมู่บ้าน (กชช. 2ค) ข้อมูลจากเทศบาลหรือจากแหล่งข้อมูลอื่นๆ ที่มีการจัดเก็บไว้ เพื่อจัดทำระบบฐานข้อมูลชุมชน 6. เครื่องมือเพื่อสำรวจการจัดทำระบบฐานข้อมูลผู้สูงอายุในรูปแบบเว็บแอปพลิเคชัน 7. ข้อมูลเกี่ยวกับระบบทางสังคมของตำบลราษี รวมไปถึงข้อมูลเชิงคุณภาพเกี่ยวกับโครงสร้างทางสังคม กลุ่มและความร่วมมือต่างๆ ในพื้นที่ 8. มีผลิตภัณฑ์ตัวอย่างเพื่อแจกให้ทดลองใช้ในพื้นที่และนอกพื้นที่จำนวน 400 ชุด 9. ผลสำรวจการทดลองใช้ผลิตภัณฑ์น้ำยาล้างจานของกลุ่ม 10. ผลการเรียนรู้ของกลุ่มแม่บ้านหมู่ 4 เรื่องการคำนวณต้นทุนการดำเนินการ เพื่อเป็นฐานความรู้ในการกำหนดราคาผลิตภัณฑ์
2. การจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้โดยกระบวนการมีส่วนร่วม	1. ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับบริบทพื้นที่ บริบทด้านปัญหา บริบทชุมชน เพื่อรวบรวมและสังเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับชุมชนและงานวิจัย 2. ผลข้อมูลบริบทชุมชนที่เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่ 3. ผลข้อมูลจากกลุ่มแม่บ้านและบริบทของการจัดการกลุ่มและสภาพเศรษฐกิจชุมชน 4. ร่างกฎกติกาจากคณะกรรมการกลุ่มจำนวน 15 คน 5. สภาพปัญหาและบริบทของการดำเนินธุรกิจของกลุ่มแม่บ้าน แนวทางการพัฒนาการดำเนินธุรกิจของกลุ่มแม่บ้าน

แนวทางการแก้ไข้ปัญหา

- พัฒนาศักยภาพแบบบูรณาการทั้งด้านการพัฒนาจิตใจ การลงพื้นที่ การจัดทรัพยากรงานการวิจัย การอ้างอิง การบูรณาการเข้ากับการเรียนการสอน การบูรณาการเข้ากับการสื่อสาร การเขียนบทความวิชาการ หอสมุดความวิจัย หรือพิมพ์สนทนงงบประมาณในการดำเนินการ

- พัฒนาระบบคลินิกรวิจัยทั้งในส่วนของการสรรหาผู้ทรงคุณวุฒิที่ตรงสาย ระบบพี่เลี้ยง และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้มีประสบการณ์วิจัยและนักวิจัยรุ่นใหม่

- กำหนดกฎ กติกาที่มีความชัดเจนเอื้ออำนวยทั้งในการดำเนินงานและการประเมินผลการทำงานประจำปี อาทิ การกำหนดเป็นภาระงานสอน, การกำหนดเกณฑ์ในการประเมินผลงาน, การลดขั้นตอนระเบียบทางการเงิน, การยกย่องเชิดชูนักวิจัย

- จัดตั้งคณะกรรมการด้านการวิจัยเพื่อตรวจสอบชี้แจงเรื่องการบริหารและการขับเคลื่อนเชิงนโยบาย

- พัฒนารองเท้าทางการสื่อสารที่เป็นทางการและเข้าถึงนักวิจัยตลอดจนอาจารย์และบุคลากรภายใน

ผลการดำเนินการในส่วนของการพัฒนาศักยภาพนักวิจัยรุ่นใหม่ มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น

มีการดำเนินงานโครงการวิจัยทั้งสิ้น 11 โครงการ ได้แก่

- 1) โครงการพัฒนาศักยภาพนักวิจัยรุ่นใหม่ ด้านการเขียนและการพัฒนา Proposal/แนวทางการเขียนอ้างอิงและบรรณานุกรม
- 2) โครงการพัฒนาศักยภาพนักวิจัยรุ่นใหม่ ด้านการลงพื้นที่ การพัฒนาโจทย์วิจัย
- 3) การบรรยายและให้คำปรึกษาโดยผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก ด้านการพัฒนาการเขียน Full proposal งานวิจัยชุมชน/การเขียน Full proposal เพื่อพัฒนาผลงานวิชาการและพื้นที่/กระบวนการพัฒนาระบบการวิจัยเชิงพื้นที่บูรณาการเรียนการสอนเพื่อพัฒนานักศึกษา
- 4) โครงการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระบบบริหารจัดการงานวิจัยเพื่อสังคม
- 5) การจัดตั้งคณะทำงานเพื่อกำหนดกฎเกณฑ์และการลดขั้นตอนระเบียบทางการเงิน
- 6) จัดตั้งคณะกรรมการด้านการวิจัย
- 7) โครงการพัฒนา Website งานวิจัยเพื่อสังคม และการใช้รูปแบบ Progressive meeting ในการสื่อสาร
- 8) โครงการพัฒนาศักยภาพนักวิจัยรุ่นใหม่ ด้านการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ (Online database) เพื่อการพัฒนาคุณภาพงานวิจัย
- 9) โครงการจัดการความรู้เรื่องการบริหารโครงการวิจัย และการสังเคราะห์ความรู้เพื่อการพัฒนางานวิจัยเชิงพื้นที่
- 10) โครงการพัฒนาศักยภาพนักวิจัยรุ่นใหม่ ด้านเทคนิคการลงพื้นที่ และการจัดเวทีชุมชน
- 11) โครงการอบรมชี้แจงการเบิกจ่ายงบประมาณในการดำเนินการวิจัย

ภายหลังจากการดำเนินการในการพัฒนาระบบและกลไกงานวิจัยเชิงพื้นที่ของมหาวิทยาลัยแล้ว จึงได้มีการนำมาปรับใช้ในการดำเนินการจริง ทำการสำรวจ และประเมินผลการดำเนินการ โดยเป็นการดำเนินการเพื่อสรุปผลการสำรวจความคิดเห็นของอาจารย์และนักวิจัยที่มีต่อระบบและกลไกงานวิจัยเพื่อสังคมที่ได้มีการปรับปรุงและนำมาปฏิบัติจริง ของมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น

ในการดำเนินการนั้น แบ่งออกเป็น 2 ส่วนคือ 1) การสัมภาษณ์คณะผู้บริหารระดับสูง 2) การสัมภาษณ์อาจารย์และนักวิจัย ดังปรากฏผลการดำเนินการ ดังนี้

ส่วนที่ 1 ผลการศึกษาเรื่องระบบและกลไกการวิจัยของสถาบันจากผู้บริหารระดับสูง

ผู้บริหารส่วนใหญ่เห็นว่า การเกิดโครงการทุนนวัตกรรม

เพื่อสังคมขึ้น ทำให้เกิดระบบและกลไก รวมทั้งการดำเนินการที่ชัดเจนทั้งในเรื่องการพัฒนากลไกและศักยภาพของนักวิจัยในสถาบัน

1. สำหรับความคิดเห็นต่อการสร้างและพัฒนาชุดโครงการวิจัยนั้นเห็นว่า การสร้างและพัฒนาชุดโครงการวิจัยมีผลการดำเนินงานที่มีประสิทธิผลชัดเจน มีความเหมาะสม โจทย์วิจัยและชุดโครงการย่อยมีความเชื่อมโยงกัน นักวิจัยในโครงการย่อยแต่ละโครงการมีความเชี่ยวชาญ มีความสามารถในวิชาชีพที่จะพัฒนา และมีความร่วมมือประสานการทำงานกันเป็นอย่างดี

2. สำหรับความคิดเห็นต่อการจัดสรรทุนโครงการนวัตกรรมเพื่อสังคมมีความเห็นว่า การสนับสนุนต่อแนวทางที่ดำเนินการอยู่ ณ ขณะนี้ มีระบบและกลไกที่ชัดเจนเห็นกระบวนการทำงานที่เชื่อมโยงกันได้เป็นอย่างดี เนื่องจากเป็นความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภายนอกกับมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น การจัดสรรทุนมีความเหมาะสมกับค่าใช้จ่ายแต่ละโครงการ ซึ่งเป็นอิสระต่อการดำเนินงาน และสะดวกต่อการบริหารงานของโครงการย่อย มีระบบและกลไกการจัดสรรทุนที่ดี และบูรณาการสู่ทุกคณะ

3. สำหรับความคิดเห็นต่อการบริหารงบประมาณเพื่อการทำโครงการวิจัย มีความเห็นเป็นสองกลุ่ม โดยกลุ่มแรกเห็นว่า การบริหารงบประมาณเพื่อการทำโครงการวิจัยชุดนี้ มีความชัดเจนและโปร่งใส รวมถึงมีระเบียบการบริหารงบประมาณที่ชัดเจนและคล่องตัว ส่วนกลุ่มที่สองเห็นว่า ขณะนี้ยังเป็นแค่การดำเนินการในระยะเริ่มต้นของโครงการวิจัยในลักษณะนี้ของสถาบัน ยังเร็วเกินไปที่จะสรุปความสำเร็จของการบริหารงบประมาณที่ทำมา ต้องอาศัยระยะเวลาในการประเมินความเห็นที่มีต่อการดำเนินงาน รวมถึงยังมีความกังวลถึงปัญหาและอุปสรรคที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคต

4. สำหรับความคิดเห็นในส่วนการจัดโครงการที่ปรึกษา นักวิจัยและฐานข้อมูลผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้บริหารส่วนใหญ่เห็นว่า การดำเนินการในส่วนนี้เห็นผลการเปลี่ยนแปลงชัดเจนเป็นประโยชน์ต่อการทำงานของชุดโครงการย่อย

5. ด้านการสร้างบรรยากาศการวิจัยในสถาบันพบว่า มหาวิทยาลัยมีบรรยากาศด้านการงานที่เอื้ออำนวยต่อพันธกิจการวิจัยของสถาบัน เนื่องจากมีความเป็นกันเอง เป็นระบบที่ช่วยเหลือกัน เพื่อนช่วยเหลือเพื่อน การทำงานในพื้นที่ มีความร่วมมือกันดีมีบรรยากาศในการทำวิจัย และชุมชนของทุกคณะเป็นไปเพื่อการพัฒนา นักวิจัยรุ่นใหม่

6. ด้านการติดตามและประเมินผลความสำเร็จของโครงการวิจัยพบว่า มีระบบการกำกับติดตามที่เหมาะสม สามารถนำไปพัฒนาในงานวิจัยของสถาบันต่อไป และมีข้อเสนอแนะให้

มีการนำเสนอการติดตามความก้าวหน้าในการทำวิจัยแบบการจัดการความรู้เพื่อจะได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันในการทำวิจัย

7. ด้านความคิดเห็นต่อการอำนวยความสะดวกต่อการทำภารกิจด้านการวิจัยของสถาบันในปัจจุบัน พบว่า การอำนวยความสะดวกต่อการทำภารกิจงานวิจัยมีความเหมาะสม มีสิ่งอำนวยความสะดวกต่อการทำภารกิจ ทำให้ขับเคลื่อนได้อย่างคล่องตัว มีการจัดสรรงบประมาณสู่โครงการวิจัยที่บูรณาการการทำงานร่วมกันได้ ซึ่งการทำงานของจุดจัดการจะเป็นโครงการนำร่องไปสู่ต้นแบบการทำวิจัยสถาบันต่อไป

8. ด้านความคิดเห็นต่อการต่อยอดไปสู่การตีพิมพ์และเผยแพร่ ผู้บริหารเห็นว่า งานวิจัยแต่ละโครงการเมื่อเสร็จสมบูรณ์จะต้องมุ่งสู่การตีพิมพ์และเผยแพร่สู่สาธารณะเพื่อให้ได้ความครบถ้วนสมบูรณ์ และเป็นประโยชน์ต่อสังคมชุมชนอย่างแท้จริง ฉะนั้นจึงเป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่งที่งานวิจัยจะต้องวางเป้าหมายตั้งแต่เริ่มต้นงานวิจัยที่จะต้องมีความรู้ใหม่ๆ ไปสู่การตีพิมพ์และเผยแพร่ ซึ่งจะเป็นตัวชี้วัดที่สำคัญของงานวิจัยทางด้านวิชาการ ดังนั้นโครงการจำเป็นต้องมีระบบฐานข้อมูลที่จะตีพิมพ์เผยแพร่รองรับให้กับนักวิจัย ผลักดันให้นักวิจัยตีพิมพ์ในวารสารภายนอกใน TCI กลุ่ม 1 แต่ขณะเดียวกันควรจะมีกระบวนงานแบ่งสัดส่วนผลงานของนักวิจัยเกี่ยวกับการขอตำแหน่งทางวิชาการในอนาคต จะต้องมีการกำหนดและแบ่งสัดส่วนผลงานให้ชัดเจนตั้งแต่แรกเริ่ม

การเปลี่ยนแปลงระดับนโยบายภายหลังดำเนินการโครงการมาครบ 1 ปี

ปัจจุบันการเปลี่ยนแปลงในระดับนโยบาย ผู้บริหารเห็นว่าการเปลี่ยนแปลงใน 3 เรื่อง คือ

- 1) การเห็นความสำคัญของการวิจัยเพื่อสังคมมากขึ้น มีระบบและกลไกงานวิจัยเกิดขึ้น
- 2) การพัฒนานักวิจัยทั้งนักวิจัยที่มีศักยภาพและนักวิจัยหน้าใหม่ เห็นการเพิ่มขึ้นของนักวิจัยหน้าใหม่ที่เข้ามาร่วมทีมงานวิจัย
- 3) มีระเบียบงบประมาณเพื่อให้เกิดการสนับสนุนนักวิจัยรุ่นใหม่สู่การพัฒนาเชิงพื้นที่ สามารถเบิกเงินทุนวิจัยได้รวดเร็วขึ้น ซึ่งผู้บริหารบางท่านเห็นชัดเจนในเรื่องการเบิกจ่ายอย่างเดียว และเห็นการขับเคลื่อนบางเรื่องจากหัวหน้าโครงการ แต่การเปลี่ยนแปลงระดับนโยบายจากชุดคณะกรรมการอำนวยการยังไม่เห็นการเปลี่ยนแปลงที่เป็นรูปธรรมเท่าใดนัก

ส่วนที่ 2 ผลการสำรวจความคิดเห็นของอาจารย์และนักวิจัยที่มีต่อระบบและกลไกงานวิจัยเพื่อสังคม มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น

ผลการสำรวจความคิดเห็นที่มีต่อการพัฒนานักวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ด้าน “การพัฒนาโจทย์วิจัย” พบว่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่

ได้รับประโยชน์จากการดำเนินการ ทั้งในส่วนของทักษะการพัฒนาโจทย์ที่เพิ่มขึ้น เกิดกระบวนการพัฒนาที่เป็นรูปธรรม ได้ประสบการณ์และแนวทางในการทำงานร่วมกับชุมชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในกระบวนการเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาโจทย์วิจัย

2. ด้าน “การลงพื้นที่” พบว่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีความเห็นว่า การลงพื้นที่ที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น ทั้งในส่วนของ การวางแผน และการกำหนดเป้าหมาย มีความเข้าใจในบริบทชุมชน มีความสามารถในการเข้าถึงชุมชน มีความชำนาญในการลงพื้นที่

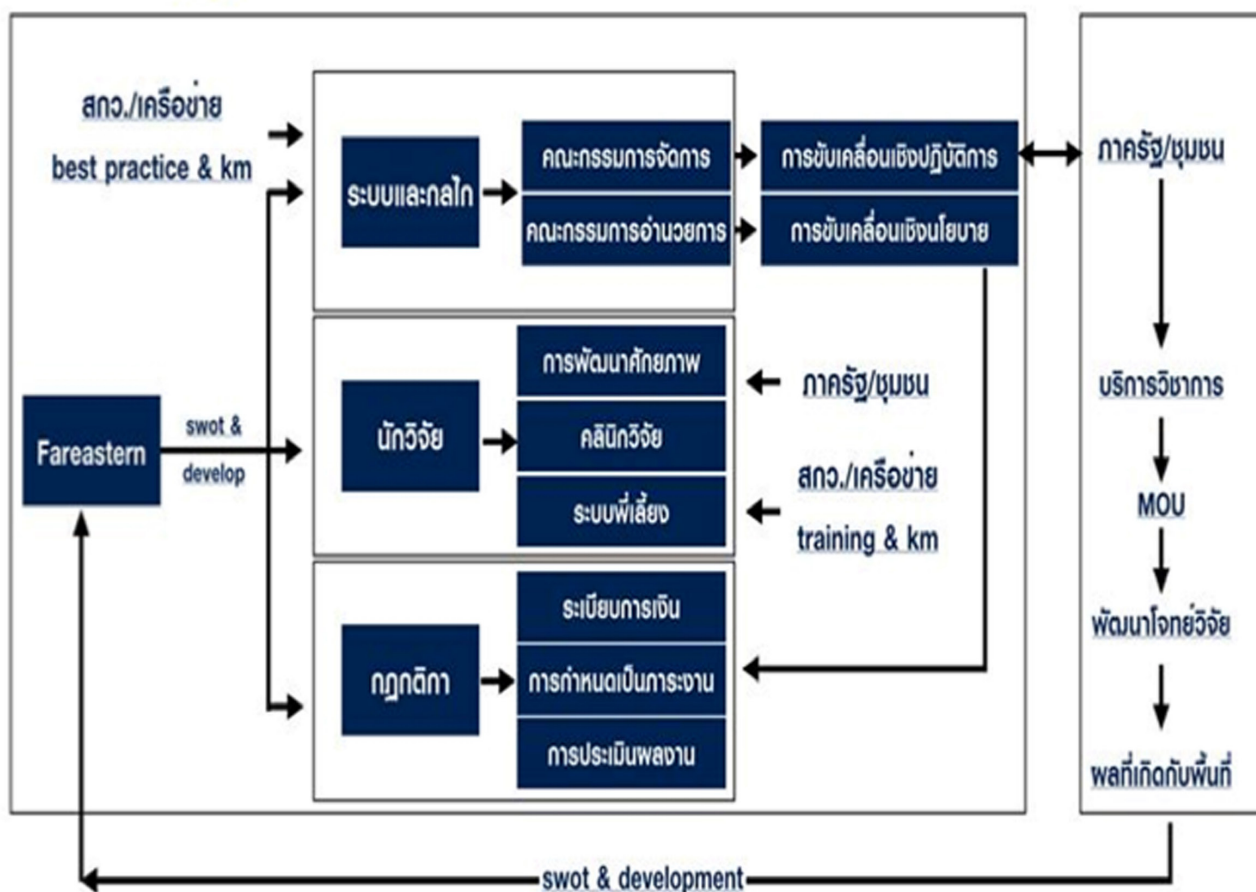
3. ส่วนของ “การจัดทำรายงานวิจัยและการอ้างอิง” พบว่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีความเห็นว่า ได้แนวทางในการดำเนินการที่ถูกต้อง แต่ควรมีการดำเนินการเพิ่มเติมในส่วนของการอบรมเชิงปฏิบัติการมากขึ้น เพื่อให้สามารถดำเนินการปฏิบัติไปพร้อมการอบรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4. สำหรับการพัฒนานักวิจัยในด้าน “การบูรณาการเข้ากับการเรียนการสอน และการบูรณาการข้ามศาสตร์” พบว่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีความเห็นว่า ได้แนวทางในการบูรณาการกับการเรียนการสอนและการบูรณาการข้ามศาสตร์ รวมไปถึงเป็นแนวทางที่เหมาะสมกับบริบทของสถาบันซึ่งมีขนาดเล็ก และมีข้อจำกัดในเรื่องจำนวนบุคลากร

5. ด้าน “การเขียนบทความวิชาการหรือบทความวิจัย” พบว่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีความเห็นว่า การผลักดันในเชิงนโยบายมีความชัดเจน หากแต่การนำนโยบายไปดำเนินงานยังขาดความชัดเจน เนื่องจากผลการดำเนินการวิจัยในเชิงพื้นที่ยังไม่เรียบร้อย จึงยังไม่ได้มีการนำองค์ความรู้ด้านการเขียนบทความวิชาการและบทความวิจัยไปดำเนินการ

6. สำหรับความคิดเห็นที่มีต่อ “การพัฒนากระบวนการวิจัยทั้งในส่วนของการแสวงหาผู้ทรงคุณวุฒิที่ตรงสาย ระบบพี่เลี้ยง และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้ที่มีประสบการณ์ด้านการวิจัยและนักวิจัยรุ่นใหม่” พบว่า มีการดำเนินการที่เป็นการเริ่มต้นที่ดี อย่างไรก็ตามควรมีการจัดหาผู้ทรงคุณวุฒิที่ตรงศาสตร์หรือตรงสาขา เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการให้คำปรึกษา รวมถึงการดำเนินการในเรื่องกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้ทรงคุณวุฒิ นักวิจัยที่มีประสบการณ์ และนักวิจัยรุ่นใหม่ เพื่อให้เกิดการบูรณาการข้ามศาสตร์ โดยกระบวนการดังกล่าวควรทำอย่างต่อเนื่องควบคู่ไปกับการดำเนินโครงการ

7. สำหรับความคิดเห็นต่อระบบและกลไกงานวิจัยสถาบันที่ได้มีการปรับปรุงพบว่า นักวิจัยมีความตื่นตัวในการแสวงหาภายนอก มีความคล่องตัวในการดำเนินงานวิจัย มีการดำเนินการที่เป็นรูปธรรมโดยเฉพาะด้านการเงิน การดำเนินการวิจัยเพื่อสังคมของสถาบันมีความชัดเจนและเป็นระบบ เกิดเครือข่ายการทำงานในหลายมิติ ซึ่งสามารถสรุปรูปแบบการพัฒนา ระบบและกลไกงานวิจัยเชิงพื้นที่ได้ตามแผนภาพดังต่อไปนี้

ผลการดำเนินงานระบบการบริหารจัดการในมหาวิทยาลัยเพื่อสนับสนุนงานวิจัยนวัตกรรมเพื่อสังคมและชุมชน

ประเด็น	สถานการณ์เดิม	กระบวนการที่ใช้ในการสร้างการเปลี่ยนแปลง	สถานการณ์หลังการเปลี่ยนแปลง
โครงสร้าง/กลไกการจัดการ	โครงสร้างเดิมเป็นการบริหารจัดการโดยขับเคลื่อนผ่านสำนักวิจัย โดยอยู่ในรูปแบบงานประสานงานและธุรการ ภายใต้เกณฑ์การประกันคุณภาพการศึกษา ไม่มีการเชื่อมโยงองค์ความรู้ในแต่ละหน่วยงาน การดำเนินการทั้งในส่วนของทุนสนับสนุนและคลินิกวิจัยกระจุกตัวอยู่กับบางหน่วยงานเท่านั้น	- สำรวจบริบทเดิมและสภาพปัญหา กับคณะผู้บริหารระดับสูง อาจารย์ และนักวิจัย - วิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อย และแนวทางการแก้ไขปัญหา นำเสนอแก่ผู้บริหารระดับสูงของสถาบัน เพื่อรับทราบและกำหนดนโยบายในการปรับปรุง	- มีการจัดตั้งคณะกรรมการอำนวยการงานวิจัยเพื่อสังคม โดยมีหัวหน้าสำนักวิจัยเป็นกรรมการและเลขานุการทำหน้าที่ในการกำหนด - นโยบายและขับเคลื่อนเป็นรูปธรรมมีการจัดตั้งคณะกรรมการดำเนินงานวิจัยเพื่อสังคม ทำหน้าที่ในการกำกับติดตามและขับเคลื่อนภารกิจด้านการวิจัยในภาคปฏิบัติการ - มีการจัดตั้งคณะอนุกรรมการด้านการเงิน ทำหน้าที่ในการขับเคลื่อนนโยบายและกำหนดแนวปฏิบัติในการจัดการงบประมาณการวิจัย
บุคลากรของมหาวิทยาลัย	- ขาดองค์ความรู้ด้านวิจัยชุมชน มีช่องว่างระหว่างนักวิจัยรุ่นเก่าและรุ่นใหม่ - ขาดการบูรณาการข้ามศาสตร์	การพัฒนาศักยภาพนักวิจัยแบบบูรณาการครบทุกด้านของกระบวนการวิจัย	การพัฒนาศักยภาพนักวิจัยแบบบูรณาการครบทุกด้านของกระบวนการวิจัย

ประเด็น	สถานการณ์เดิม	กระบวนการที่ใช้ในการสร้างการเปลี่ยนแปลง	สถานการณ์หลังการเปลี่ยนแปลง
การบริหารจัดการงบประมาณ/การเงิน	ขาดแนวปฏิบัติในการทำงานกับแหล่งทุนภายนอก	วิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อย และแนวทางการแก้ไขปัญหา ด้านการบริหารจัดการงบประมาณ นำเสนอแก่ผู้บริหารระดับสูงของสถาบันเพื่อรับทราบและกำหนดนโยบายในการปรับปรุง	จัดตั้งคณะกรรมการด้านการเงิน ทำหน้าที่ในการขับเคลื่อนนโยบายและกำหนดแนวปฏิบัติในการจัดการงบประมาณการวิจัย เกิดคู่มือในการจัดการด้านงบประมาณการวิจัย
กฎ/ระเบียบ/หลักเกณฑ์	ไม่มีความชัดเจนเรื่องระเบียบทางการเงิน การประเมินผลการปฏิบัติงาน การนับภาระงาน	วิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อย และแนวทางการแก้ไขปัญหานำเสนอแก่ผู้บริหารระดับสูงของสถาบันเพื่อรับทราบและกำหนดนโยบายในการปรับปรุง	- เกิดแนวปฏิบัติในการจัดการงบประมาณการวิจัย - เกิดคู่มือในการจัดการด้านงบประมาณการวิจัย - การกำหนดให้งานวิจัยเป็นภาระงาน - การปรับปรุงหลักเกณฑ์การประเมินผลการปฏิบัติงานประจำปี

และเมื่อสรุปภาพรวมการเปลี่ยนแปลงทั้งระบบและกลไกการพัฒนางานวิจัย เพื่อนำไปสู่การดำเนินงานวิจัยเพื่อสังคมหรือการวิจัยเชิงพื้นที่ของมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์นพบว่า สามารถจำแนกเป็น 2 ระดับ คือ

ผลที่เกิดกับสถาบัน	ผลที่เกิดกับชุมชน
1. เกิดการทำงานวิจัยของสถาบันการศึกษาเอกชนเพื่อมุ่งเป้าด้านการพัฒนาประเทศ 2. เกิดวัฒนธรรมการทำงานโดยใช้วิจัยเป็นจุดเริ่มต้นของการพัฒนางานวิชาการสถาบัน 3. เกิดระบบและกลไกงานวิจัยที่สนองต่องานวิจัยเชิงพื้นที่ 4. เกิดกลไกในการพัฒนาศักยภาพนักวิจัย 5. มีคณะทำงานในการขับเคลื่อนงานวิจัยเชิงพื้นที่ของสถาบันที่ชัดเจน 6. เกิดระเบียบและแนวปฏิบัติในการทำงานวิจัยกับแหล่งทุนภายนอก	1. เกิดการประสานงานความร่วมมือในลักษณะภาคีเครือข่ายของพื้นที่ระหว่างหน่วยงานภาครัฐ สถาบันการศึกษา และชุมชนในพื้นที่ 2. เกิดการวิเคราะห์บริบทชุมชนในองค์รวม 3. เกิดนักวิจัยชุมชนที่มาจากการพัฒนาด้านในพื้นที่ 4. เกิดการสังเคราะห์ปัญหาเพื่อแสวงหาแนวทางการแก้ปัญหาอย่างเป็นรูปธรรม

ปัญหาและอุปสรรคที่พบจากกระบวนการเพื่อนำไปสู่การเปลี่ยนแปลง

ปัญหาในการดำเนินการพัฒนาระบบงานวิจัยสถาบัน	ปัญหาในการทำงานเชิงพื้นที่
1. ยังไม่สามารถดำเนินการในเรื่องการนับงานวิจัยให้เป็นภาระงานของอาจารย์ 2. การปรับเกณฑ์การประเมินผลงานในส่วนของงานวิจัย มีการผลักดันในเชิงนโยบายแต่ยังไม่เกิดผลในการปฏิบัติ 3. ยังไม่มีหน่วยงานสนับสนุนในการขับเคลื่อนงานวิจัยในระดับคณะหรือหน่วยงาน และมีความตระหนักในเรื่องการดำเนินการวิจัยเชิงพื้นที่ค่อนข้างน้อย 4. สถาบันการศึกษาเอกชนมีปัญหาเรื่องระบบพี่เลี้ยงและผู้ทรงคุณวุฒิ 5. ขาดการดำเนินงานในส่วนของการจัดฐานข้อมูลผู้ทรงคุณวุฒิเฉพาะด้าน เนื่องจากนักวิจัยหน้าใหม่จำเป็นต้องได้การสนับสนุนในเชิงการพัฒนาและมีระบบ	1. มีอุปสรรคในการบริหารจัดการเรื่องเวลาระหว่างนักวิจัยและชุมชน 2. การเก็บข้อมูลในพื้นที่ยังคงมีช่องว่างความแตกต่างระหว่างนักวิจัยที่มีประสบการณ์และนักวิจัยหน้าใหม่ 3. ความชัดเจนของนโยบายภาครัฐอันเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างการบริหารงาน 4. นักวิจัยขาดเทคนิคหรือวิธีการที่เหมาะสมในการลงพื้นที่ 5. ขาดระบบพี่เลี้ยงเพื่อช่วยนักวิจัยในการทำงานเชิงพื้นที่ 6. กระบวนการทำงานในพื้นที่เกิดความล่าช้าไปด้วยความจำเป็นในการพัฒนาระบบและกลไกบริหารงานวิจัยของชุดโครงการที่ต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จก่อน

บทสรุป

บทสรุปการเรียนรู้ที่ได้จากการดำเนินการโครงการวิจัยในระยะที่หนึ่ง

การดำเนินการของมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์นในช่วงระยะสามเดือนแรก กล่าวได้ว่า เป็นระยะเวลาแห่งการลองถูกลองผิดอย่างแท้จริงด้วยปัญหาและอุปสรรคจากหลายปัจจัยของสถาบันฯ ไม่ว่าจะเป็นการที่โครงการวิจัยชุดนี้ซึ่งนับเป็นการบริหารโครงการวิจัยในลักษณะชุดโครงการเป็นครั้งแรกของสถาบันฯ ลักษณะทุนมุ่งเป้าของแหล่งทุนที่มีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการพัฒนาสถาบันการศึกษาขนาดเล็กและกลางให้มีความพร้อมต่อการวิจัยเชิงพื้นที่ และโครงการวิจัยนี้เป็นการศึกษาวิจัยเชิงพื้นที่ในพื้นที่ที่ต้องดำเนินการให้เกิดความยั่งยืน ซึ่งที่ผ่านมาการดำเนินการในการกิจต่างๆ ของมหาวิทยาลัยจะเป็นลักษณะการทำภารกิจตามโครงการประจำปี ขาดความต่อเนื่องและผูกพันต่อการทำงานในพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่ง ประการสำคัญคือ นักวิจัยในโครงการขาดประสบการณ์ในการบริหารชุดโครงการวิจัย รวมทั้งสถาบันขาดผู้ทรงคุณวุฒิในการทำงานวิจัยเชิงพื้นที่ ทำให้เกิดความเข้าใจผิดที่คลาดเคลื่อนไปในหลายประเด็น รวมถึงการจัดการที่ไม่เป็นไปตามที่กระบวนการทำงานวิจัยเชิงพื้นที่ควรจะเป็น แต่อย่างไรก็ตามในช่วงตั้งต้นพบว่า สถาบันได้รับโอกาสสำคัญที่ได้พัฒนาระบบและกลไกร่วมกันจากระบบพี่เลี้ยงของสกว. และการประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของสถาบันคลังสมองของชาติ ที่มีผู้ทรงคุณวุฒิและเครือข่ายสถาบันการศึกษาที่ร่วมรับทุนทำให้เกิดการพัฒนาและกลไกงานวิจัยที่เริ่มต้นตั้งแต่ต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ

มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์นมีอัตลักษณ์เฉพาะตัวอย่างยิ่งในการดำเนินงานด้านการศึกษา นับตั้งแต่การก่อตั้งสถาบันการศึกษาคือ “การเป็นมหาวิทยาลัยแห่งเส้นทางการเป็นผู้ประกอบการ” ปณิธานนี้เองทำให้เจตจำนงในการทำงานมีเป้าหมายที่ชัดเจน ขณะเดียวกันมหาวิทยาลัยเป็นองค์กรขนาดเล็ก มีโครงสร้างการบริหารที่ไม่ซับซ้อนและสายบังคับบัญชาที่สั้น บุคลากรภายในสถาบันมีความใกล้ชิดและเน้นการทำงานแบบทีมงาน มีความสัมพันธ์แบบใกล้ชิดเกือบทุกส่วน อยู่ในระบบการทำงาน อันเกิดจากรูปแบบการทำงานและช่องทางในการประสานงานและติดต่อสื่อสารที่มีประสิทธิภาพและหลากหลาย และด้วยมหาวิทยาลัยเป็นองค์กรเอกชน บุคลากรมีความยืดหยุ่นในการดำเนินงานสูง รวมถึงมีรูปแบบการดำเนินงานเน้นที่ตัวชี้วัดผลการปฏิบัติงาน (KPIs) เป็นหลัก โดยนำเอาเกณฑ์ประกันคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการอุดมศึกษาเป็นตัวหลักต้นกระบวนการทำงานตามระบบ

ประกันคุณภาพการศึกษา ฉะนั้นจึงเอื้อต่อการปรับเปลี่ยนตามสภาพการณ์ อย่างไรก็ตาม การเปลี่ยนแปลงในบริบทที่สืบเนื่องเกี่ยวกับพันธกิจด้านการวิจัยในสถาบันการศึกษาเอกชน จำเป็นต้องใช้ระยะเวลาในการปรับเปลี่ยน เนื่องด้วยบริบทเดิมของมหาวิทยาลัยมุ่งเน้นเรื่องการเรียนการสอนและการผลิตบัณฑิตเป็นหลัก การวิจัยยังไม่เป็นวัฒนธรรมขององค์กรในการทำงานของบุคลากรสายการสอน ซึ่งจะต้องใช้เวลาในการประเมินผลการเปลี่ยนแปลงเป็นระยะๆ (ปัจจุบันมีการติดตามประเมินผลการดำเนินงานเป็นระยะๆ ในทุกสามเดือน) จากการประเมินและสำรวจสภาพองค์กรด้านวิจัยและนวัตกรรมยังพบว่า มหาวิทยาลัยยังมีข้อจำกัดในด้านบริหารจัดการ มีปัญหาและอุปสรรคการดำเนินการอยู่ในหลายประเด็น ซึ่งปัจจุบันมหาวิทยาลัยเองได้พยายามจัดให้มี “กระบวนการสร้างความพร้อม” การบริหารงานวิจัยของสถาบัน ไม่ว่าจะเป็นการช่วยเหลือนักวิจัยผู้เริ่มต้น ได้แก่ การหาพี่เลี้ยง (Mentor) การจัดกิจกรรมสร้างสรรค์บรรยากาศด้านการวิจัยขึ้นในหน่วยงาน การส่งเสริมให้นักวิจัยเข้าร่วมประชุมวิชาการ รวมไปถึงการสร้างบรรยากาศด้านการวิจัยในมหาวิทยาลัยเอกชนขึ้น ทั้งนี้สิ่งที่กล่าวมาจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องมีการวิเคราะห์และประเมินความสามารถในการปรับเปลี่ยนตนเอง เพื่อพัฒนาระบบการจัดการคุณภาพงานวิจัยภายในสถาบันและยกระดับศักยภาพนักวิจัยในมหาวิทยาลัยให้เกิดงานวิจัยที่เป็นประโยชน์ทางวิชาการ และสอดคล้องกับสภาพปัญหา และความต้องการของชุมชนท้องถิ่นต่อไป

³ ศ.นพ.วิจารณ์ พานิช. 2543. การบริหารงานวิจัย แนวคิดจากประสบการณ์ (ฉบับปรับปรุงครั้งที่ 3). สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.).